

Kalastuksen olosuhdekatsaus 2020

Jari Setälä, Hannu Harjunpää, Mikko Jaukkuri,
Lehmonen Roope, Esa Lehtonen, Annica Långnabba,
Jari Niukko, Kaija Saarni, Pekka Salmi, Eila Seppänen

Luonnonvarakeskus (Luke)
2022

Rahoitus

Kalastuksen olosuhdekatsauksen laatiminen on rahoitettu osittain Euroopan meri- ja kalatalousrahaston (EMKR) avustuksella. Katsaus tuottaa tietoa EMKR:n Suomen toimintaohjelman arviointia ja ennakointia varten.



Sisältö

Kalastuksen olosuhdekatsaus 2019 ➡

Rahoitus (s. 2) ➡

Sisältö (s. 3)

Saaliit (s. 4-11) ➡

- Silakkasaalis väheni selvästi
- Silakkakiintiöt pienentyivät
- Rannikkokalastuksen saaliin arvo väheni
- Useimpien kalalajien hinnat nousivat
- Sisävesisaaliin määrä ja arvo vähenivät
- Kuha sisävesien arvokkain laji
- Sisävesikalojen hinnoissa vaihtelua

Sääolosuhteet (s. 12-18) ➡

- Alku- ja loppuvuosi hyvin lämpimiä
- Jäätalvi oli erittäin leuto
- Eteläiset merialueet avoimena koko talven
- Etelässä järvissäkin vain vähän jäitä
- Kesällä lämpötilan vaihteluja, syksyllä lämmintä
- Lauha alkutalvi aiheutti paljon myrskyjä

Kalastajien näkemyksiä (s. 19-22) ➡

- Henkilökohtaiset haastattelut
- Merikalastajien arvio tulokseen vaikuttaneista tekijöistä
- Sisävesikalastajien arvio tulokseen vaikuttaneista tekijöistä

Luonnonolosuhteet (s. 23-34) ➡

- Kohtuullisen hyvä silakkavuosi
- Suomenlahdella hyvä lohivuosi
- Saaristomereltä saatiin hyvin ahvenia
- Selkämerellä poikkeuksellisen lämmintä vettä
- Merikarvialla kesähelle ja hylkeet ongelmana
- Merenkurkussa merimetsot veivät ahvenet
- Perämerellä norppahaita kasvaneet
- Jäättömyyttä ja huonoja jäitä sisävesilläkin
- Sisävesillä muikku jäi monin paikoin pieneksi
- Järvien kuhakannat edelleen kunnossa
- Merimetsot yleistyvät sisävesillä

Taloudelliset tekijät (s. 35-39) ➡

- Silakan markkinat monipuolistuvat
- Rannikon kalan kysyntä kasvoi suoramyyntissä
- Sisävesillä muikun kysyntä vähentyi
- Polttoaineiden hinnat matalat

Yhteiskunnalliset tekijät (s. 40-57) ➡

- Toimijakohtaiset kiintiöt helpottavat troolikalastuksen suunnittelua
- Silakan kokonaiskiintiöihin tarvitaan vakautta
- Vähenevä silakkakiintiö supistaa investointeja
- Troolikalastuksessa kiintiökauppaan jo totuttu
- Silakan rysäkalastajilla vaikeuksia saada lisäksi kiintiöitä
- Lohikalasatajien paikoin vaikea löytää lisäksi kiintiöitä
- Järjestelmä vaikeuttaa silakankalastuksen aloittamista
- Käyttöoikeuksien tulisi käydä lainan vakuudeksi
- Kiintiöjärjestelmään liittyviä kipukohtia
- Maihintuonti-ilmoitukset menevät jo rutiinilla
- Korvaukset eivät ole suhteessa vahinkoihin
- Avustuksissa myönteistä kehitystä
- Kalastuslupien saatavuus parantunut
- Ristiriitojen aiheita
- Uusia yhteistyökuvioita
- Koronalla ei vakavia vaikutuksia merikalastukseen
- Sisävesillä isommat ongelmat kokonasta

Tulevaisuuden uhat (s. 58-64) ➡

- Luonnonolojen muutokset huolestuttavat
- Hylkeet ja merimetsot verottavat kalakantoja
- Kalastajat ulkoisen päätöksenteon armoilla
- Korona ei ole vielä ohi
- Toimintaedellytyksissä edelleen ongelmakohtia
- Mistä uusia kalastajia

Tulevaisuuden mahdollisuudet (s. 65-71) ➡

- Ratkaisuja rannikon hyljeongelmiin
- Kaupallinen kalastus on elinkeinotoimintaa
- Hyviä hankkeita ja tutkimuksia tarvitaan
- Lähikalan suosio kasvaa edelleen
- Jalostuksesta ja uusista lajeista lisäarvoa
- Silakan markkinoilla erilaisia mahdollisuuksia

Lähteet (s. 72) ➡

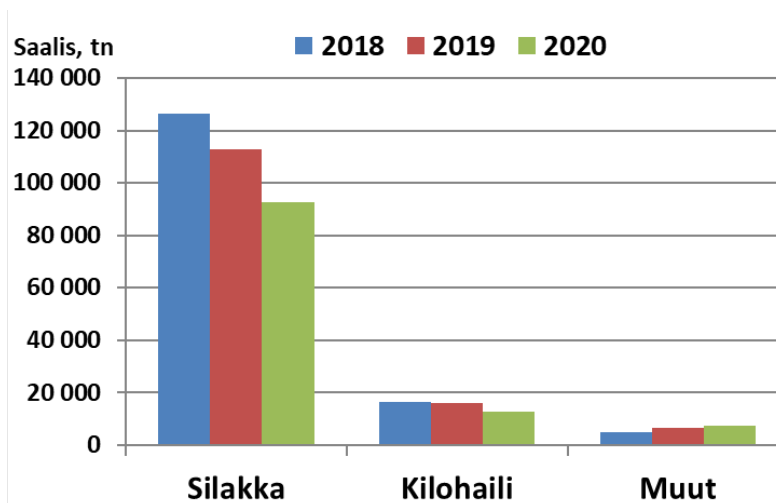
Lisätietoa (s.73) ➡

➡ Nuolta napauttamalla pääset suoraan otsikon mukaiseen kohtaan katsauksessa (toimii vain pdf-muodossa)

Saaliit

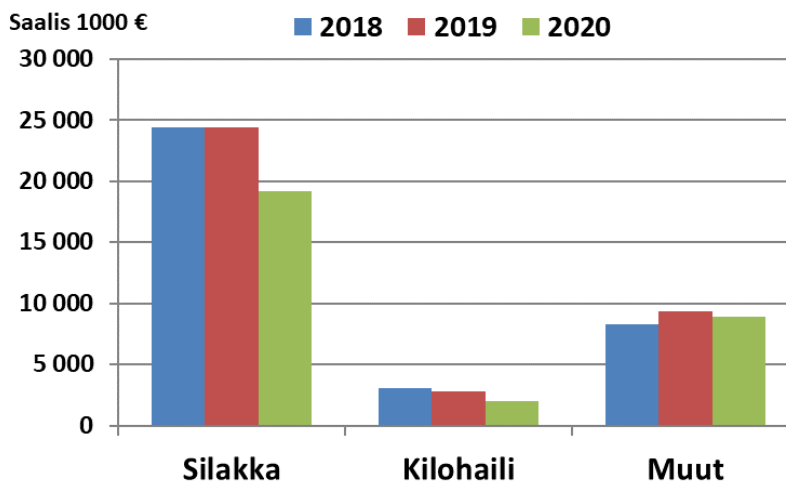
Silakkasaalis väheni selvästi

Saalis 112 milj. kg



Saalis -17 %

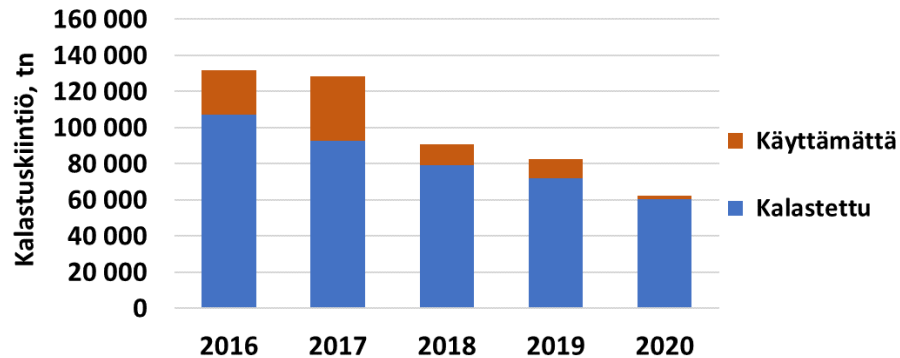
Saaliin arvo 30 milj. €



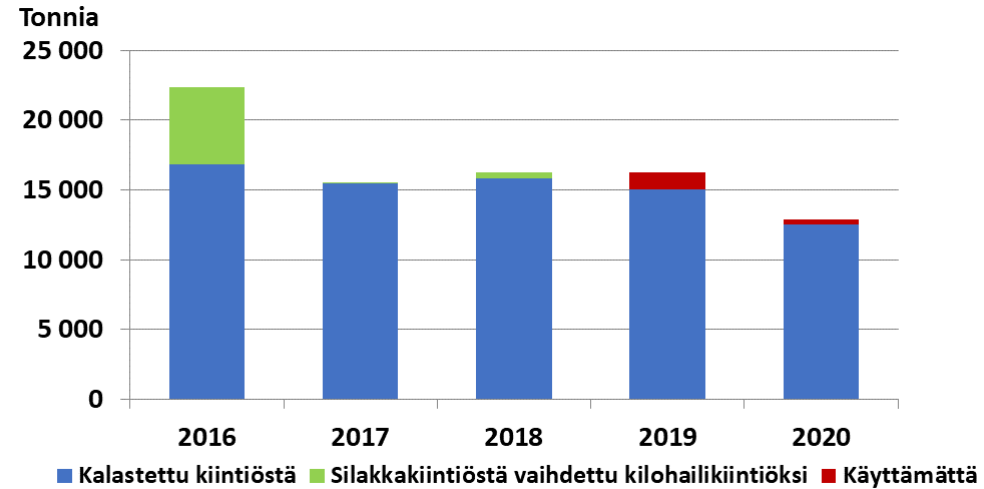
Saaliin arvo -18 %

Silakkakiintiöt pienentyivät

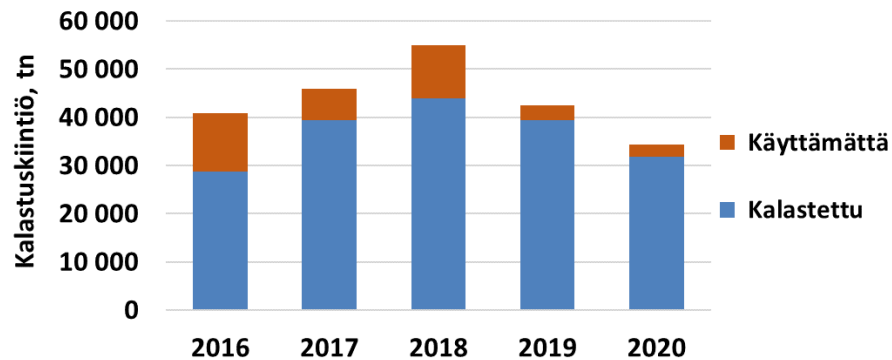
Pohjanlahden silakan kalastuksen osuus kiintiöstä



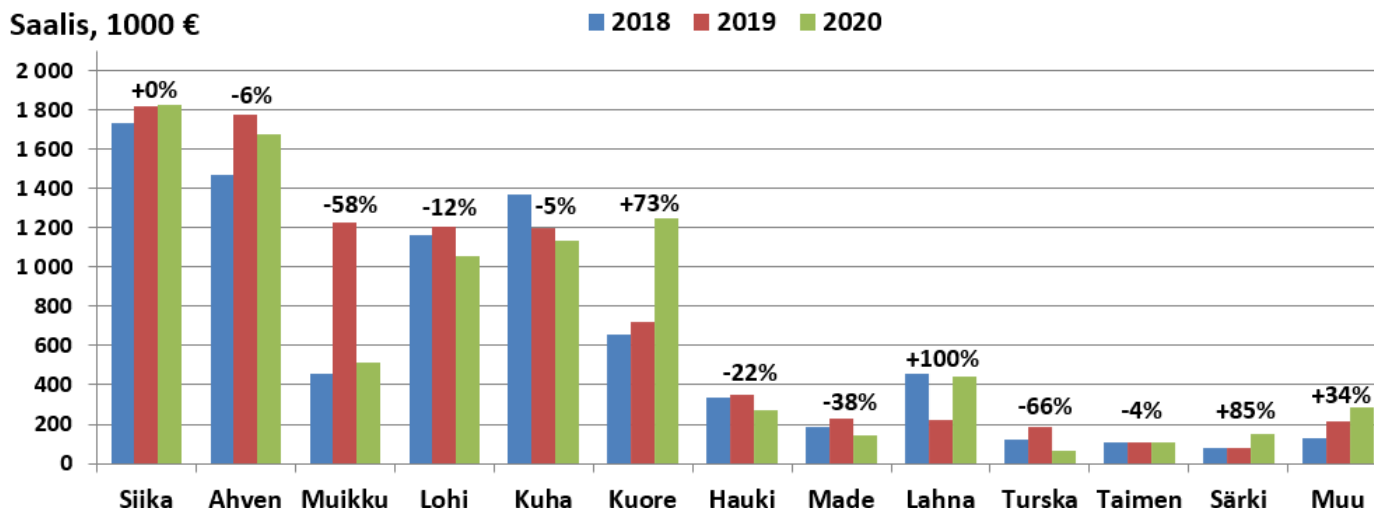
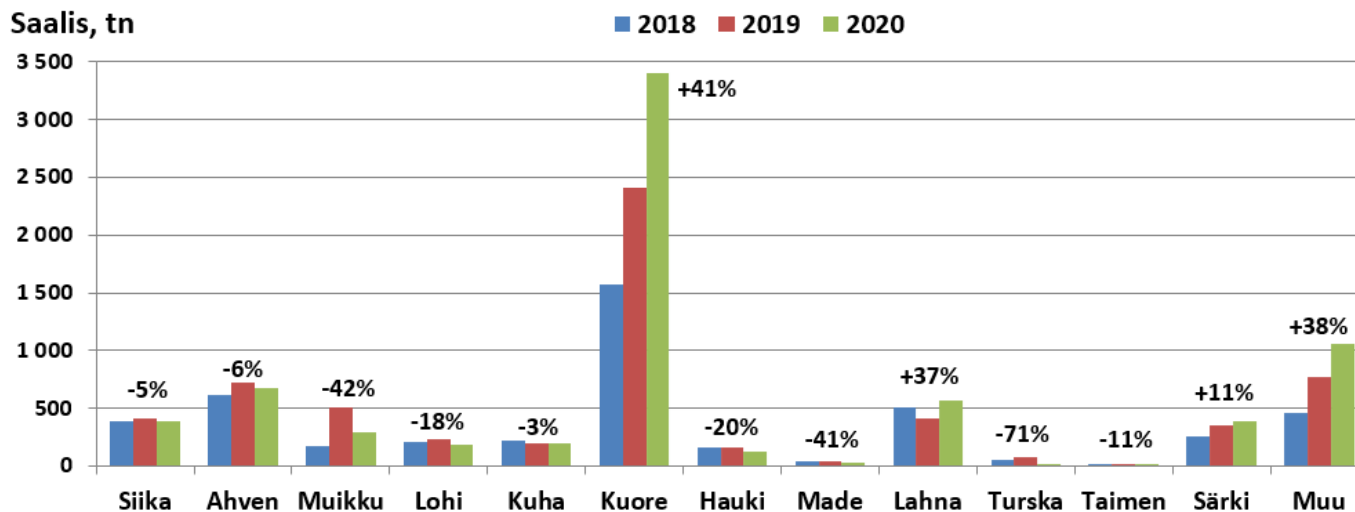
Kilohailin kalastuksen osuus kiintiöstä



Itämeren päältä, Saaristomerellä ja Suomenlahden silakan kalastuksen osuus kiintiöstä



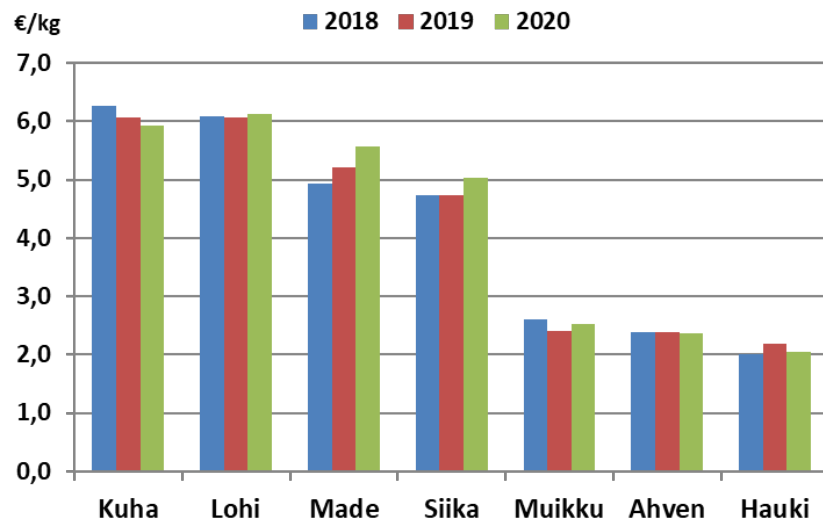
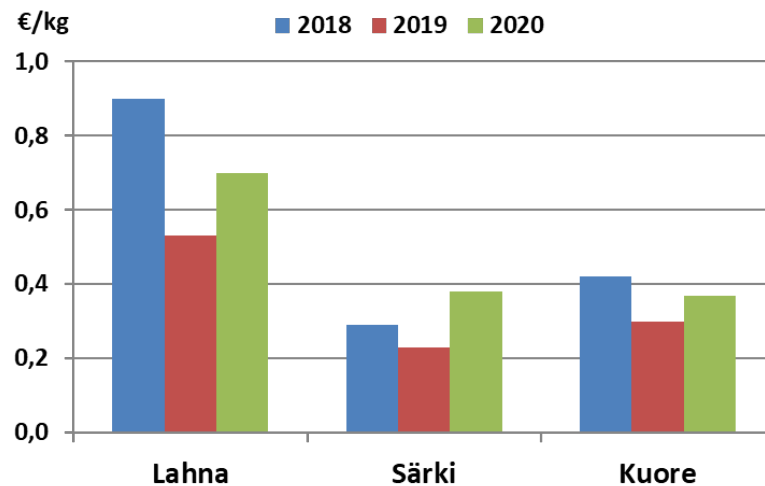
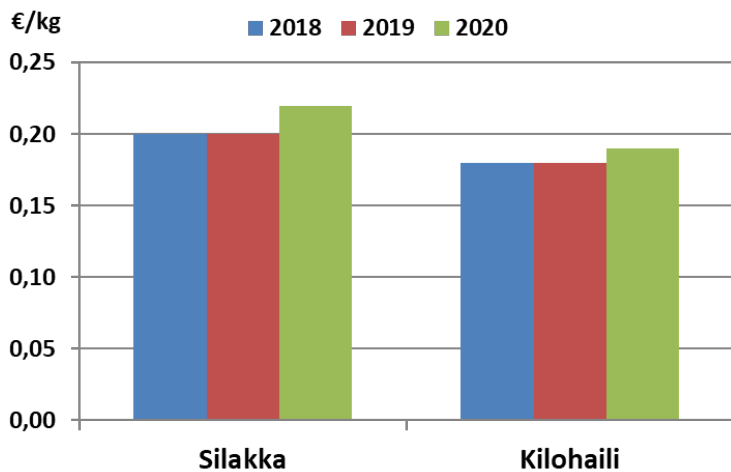
Rannikkokalastuksen saaliin arvo väheni



Rannikkolajien saalis nousi 16 %. Kuore-, lahna- ja särkisaaliit kasvoivat, mutta arvokkaampien lajien saalis pieneni.

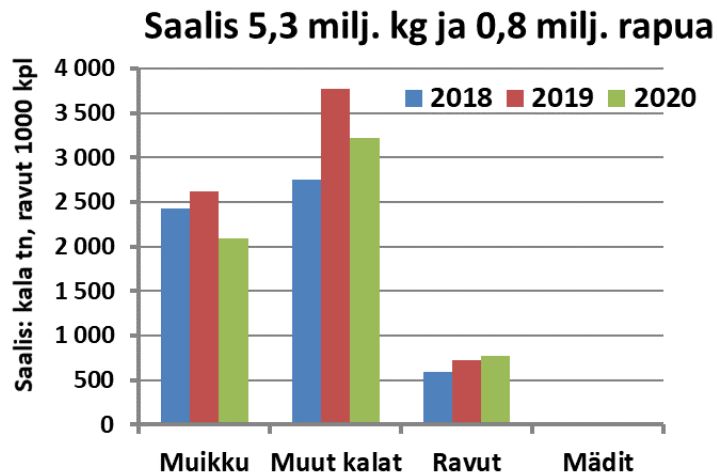
Saaliin kokonaisarvo väheni -5 %.

Useimpien kalalajien hinnat nousivat



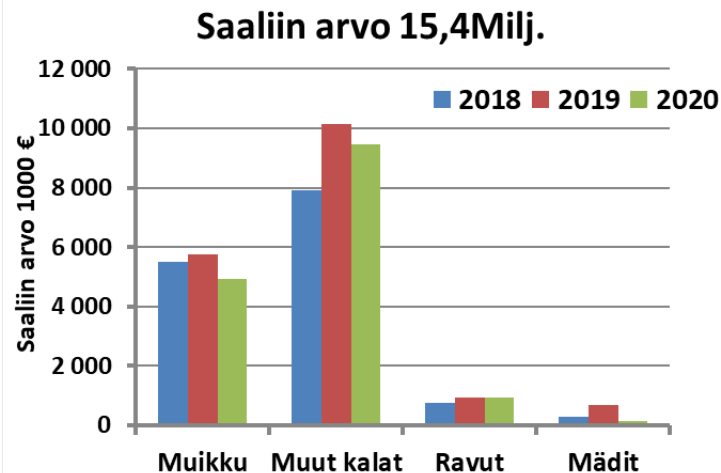
Sisävesikalan saaliin määrä ja arvo vähenivät

Saalis



Kalan saalis -17 %
Rapusaalis +6 %

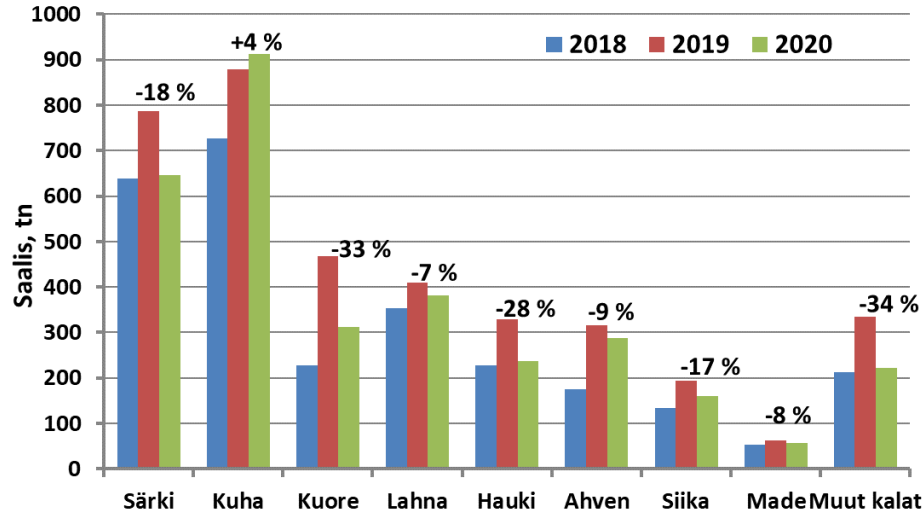
Arvo, 1000 €



Kalan saalis -10 %
Rapusaalis +2 %

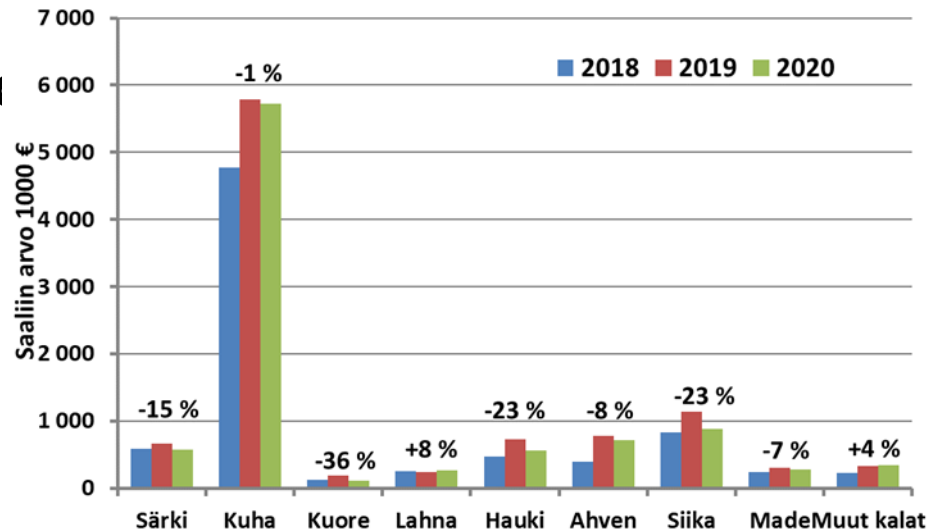
Kuha sisävesien arvokkain laji

Saalis



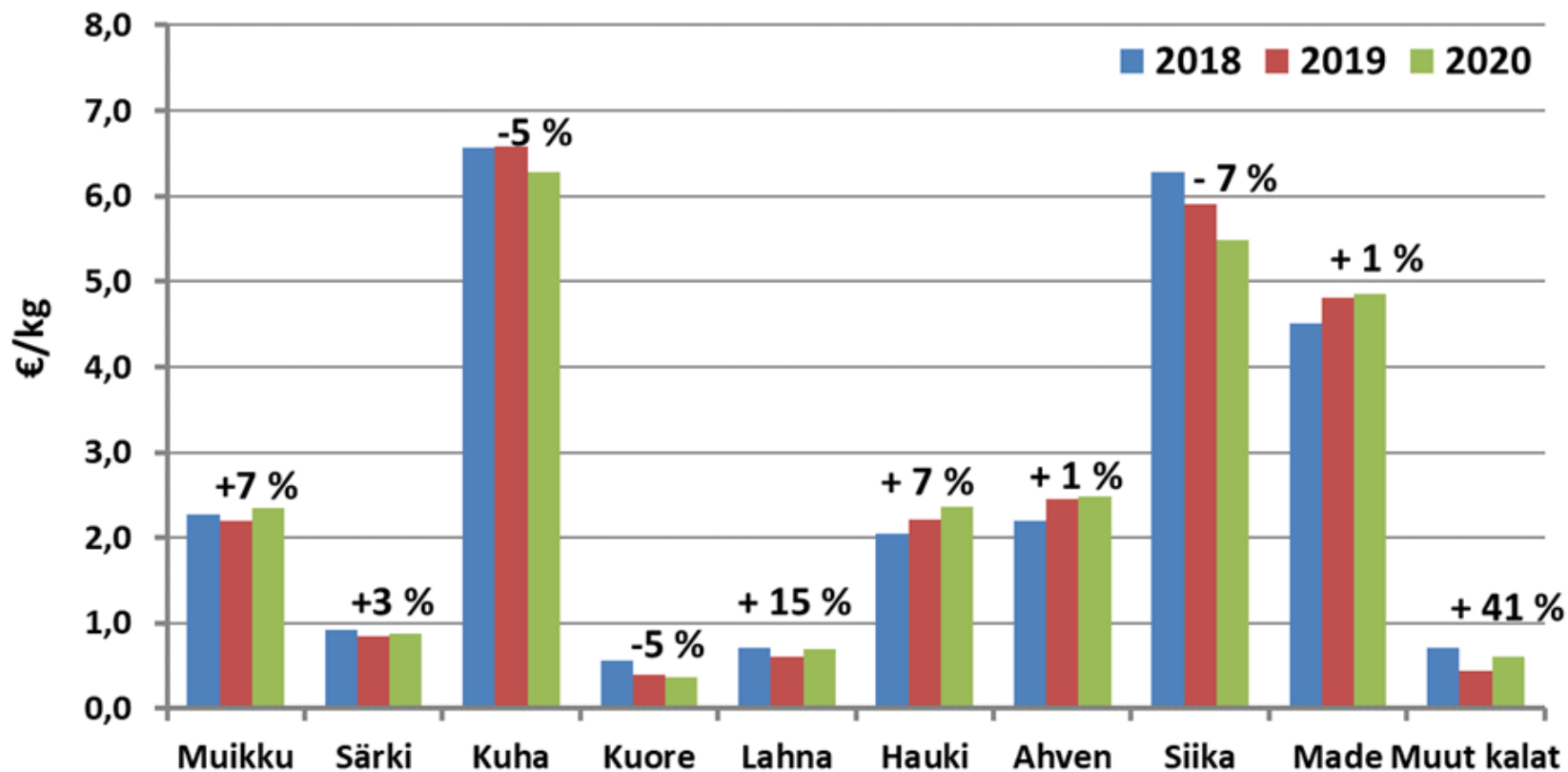
Kuhasaalis kasvoi, mutta muiden lajien saalis väheni.

Arvo, 1000 €



Muikkusaaliin arvo oli mädin kanssa 5,0 milj. €. Kuhasaaliin arvo oli 5,7 milj. € ja osuus muun kalan kuin muikun arvosta 61 %.

Sisävesikalojen hinnoissa vaihtelua

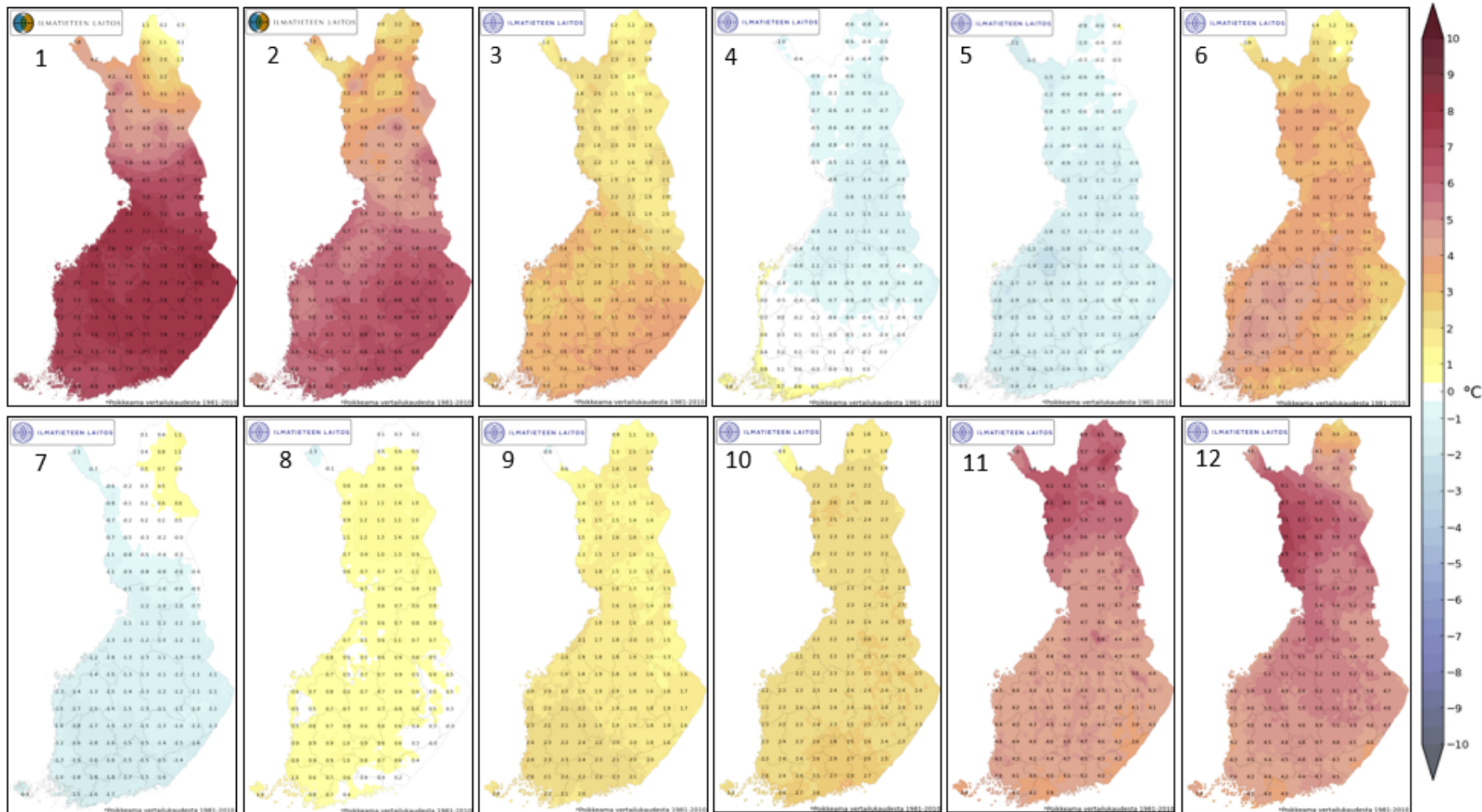


Sääolosuhteet



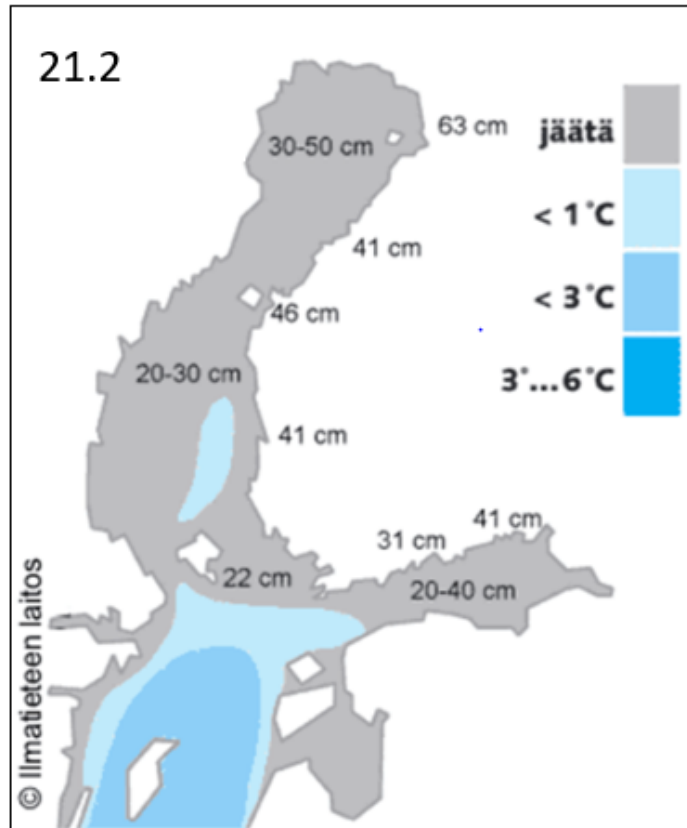
Alku- ja loppuvuosi hyvin lämpimiä

Vuoden 2020 keskilämpötilan poikkeama vertailukaudesta 1981-2010

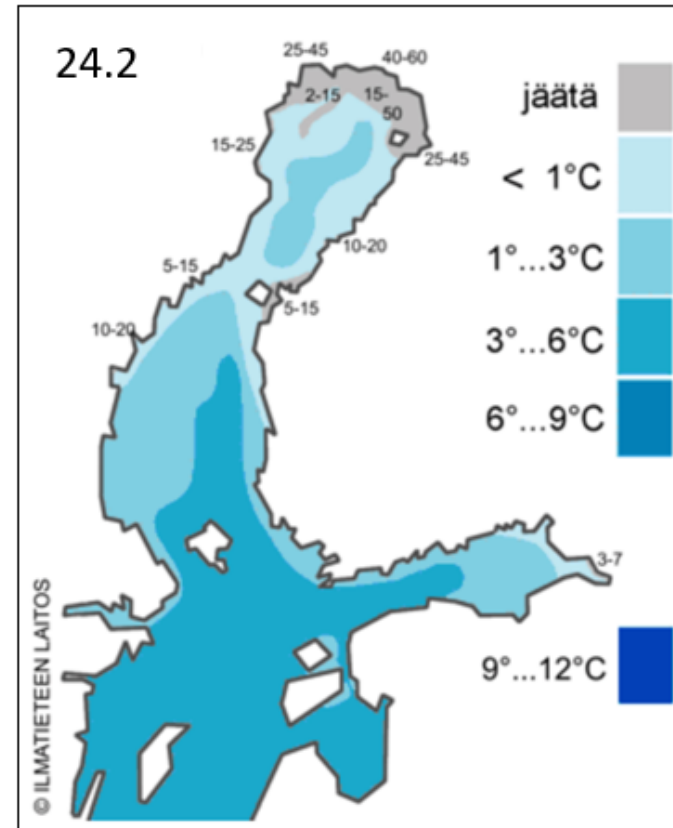


Jäätalvi oli erittäin leuto

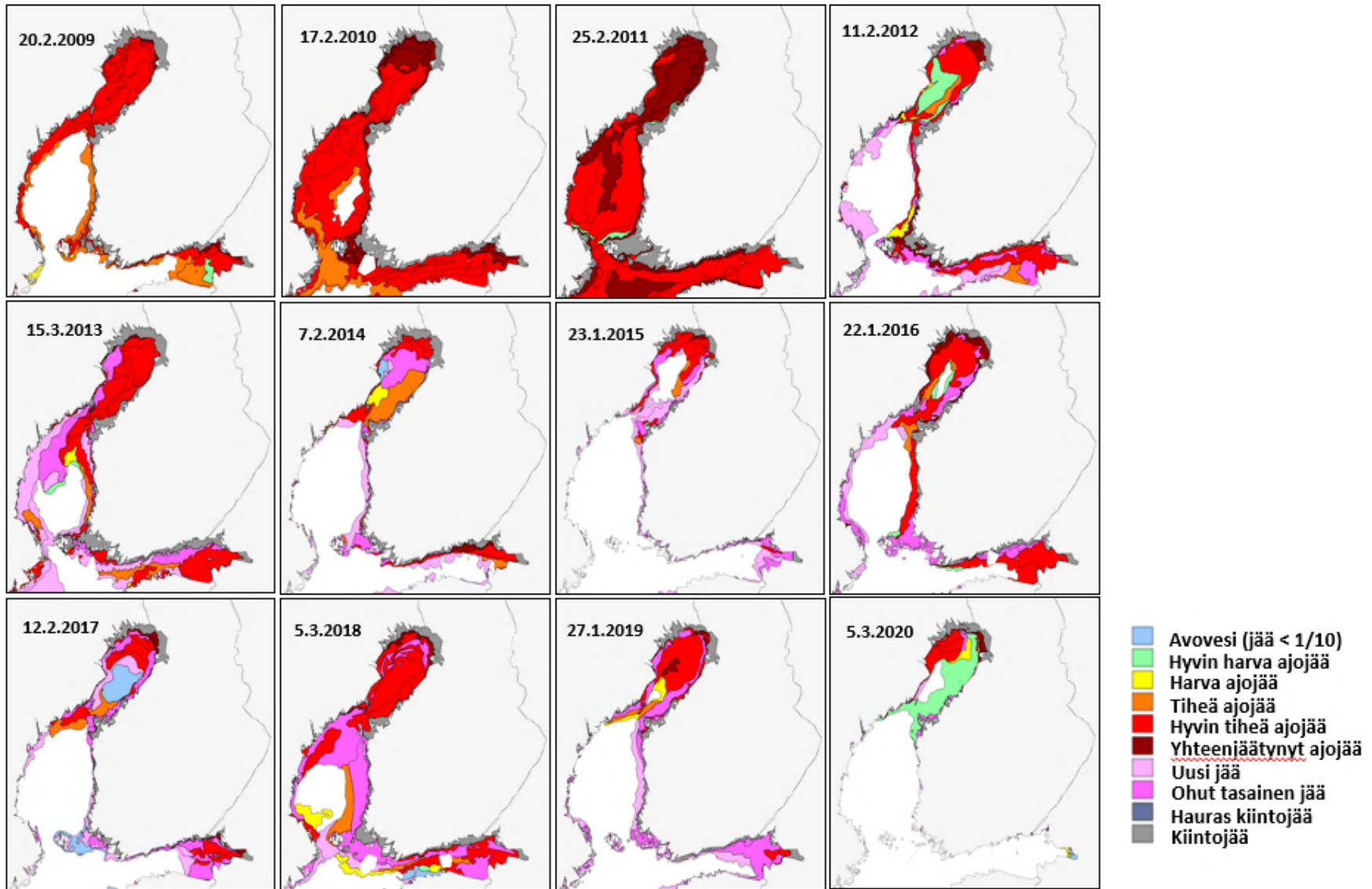
Keskimäärin 1965-1986



2020

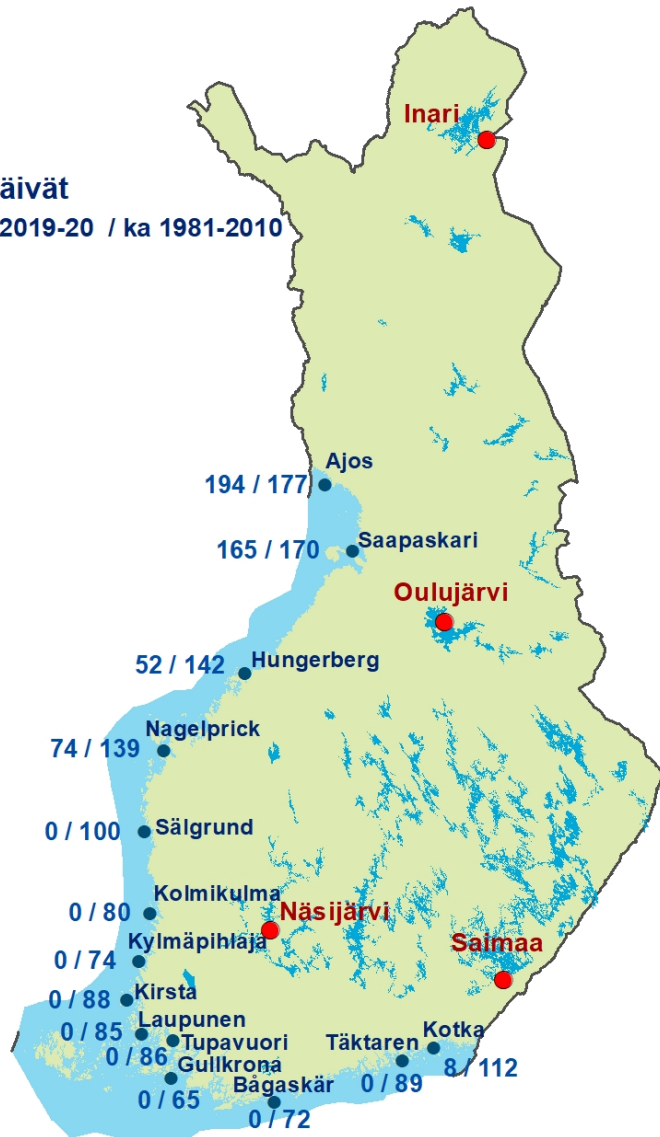


Eteläiset merialueet avoimena koko talven



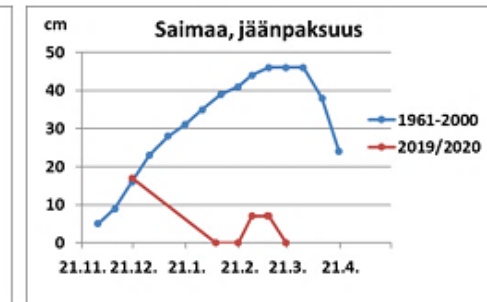
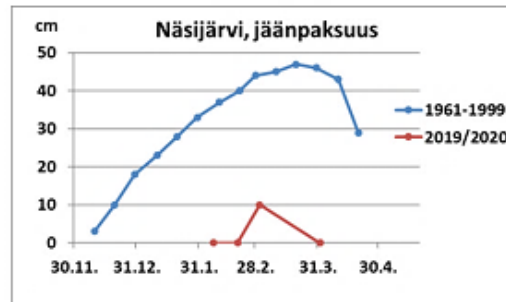
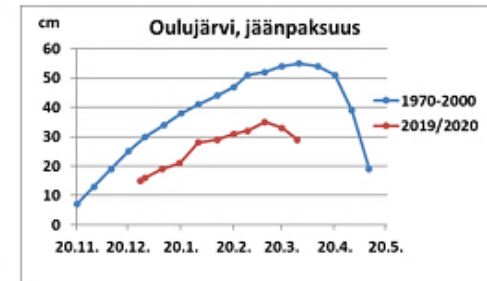
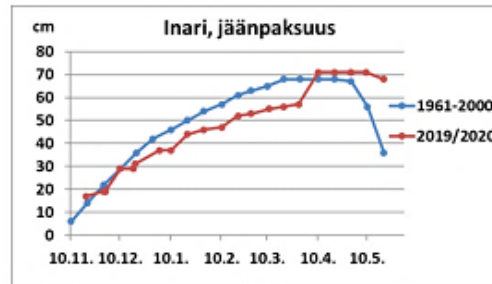
Etelässä järvissäkin vain vähän jäätä

Jääpäivät
Meri: 2019-20 / ka 1981-2010



Merialue	Pysyvä jääpeite tulee		Pysyvä jääpeite päättyy		Kaikkien jääpäivien ero 2019/2020 - ka 1981-2010
	1981-2010	2019/20	1981-2010	2019/20	
Ajos	24.11.	2.12.	24.5.	8.5.	17
Saapaskari	27.11.	2.12.	25.4.	6.5.	-5
Hungerberg	16.12.	28.2.	15.3.	24.4.	-90
Nagelprick	13.12.	30.1.	23.3.	23.4.	-65
Sälgrund	5.1.	-	-	2.4.	-100
Kolmikulma	12.1.	-	-	24.3.	-80
Kylmäpihlaja	16.1.	-	-	24.3.	-74
Kirsta	9.1.	-	-	2.4.	-88
Laupunen	17.1.	-	-	5.4.	-81
Tupavuori	10.1.	-	-	30.3.	-78
Gullkrona	25.1.	-	-	2.4.	-65
Bägaskär	21.1.	-	-	30.3.	-72
Tägtaren	10.1.	-	-	3.4.	-89
Kotka, sisäsatama	28.12.	-	-	7.4.	-104

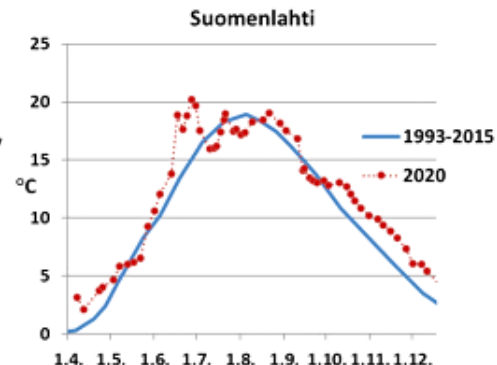
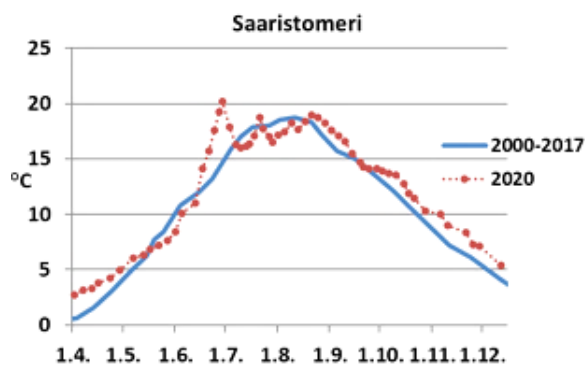
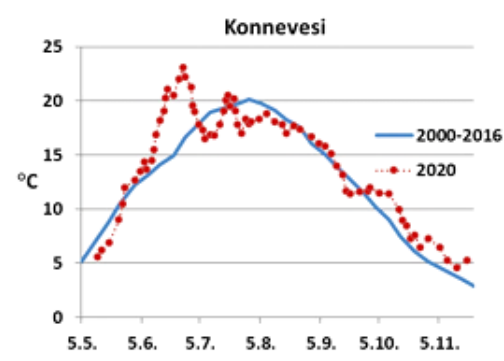
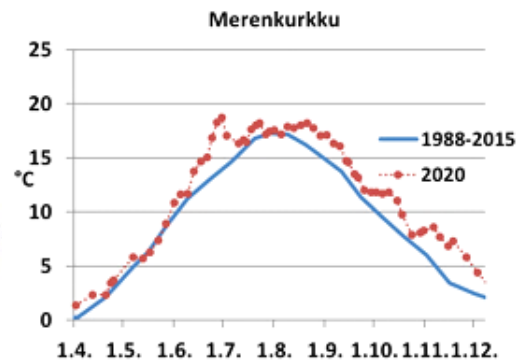
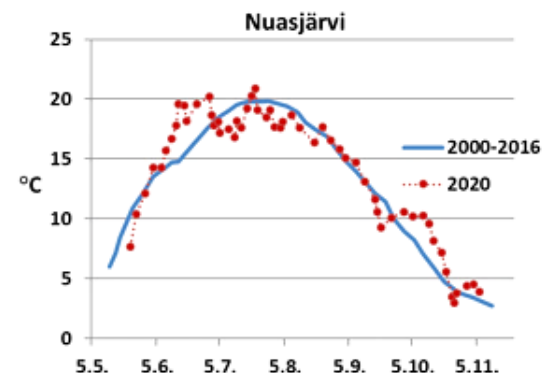
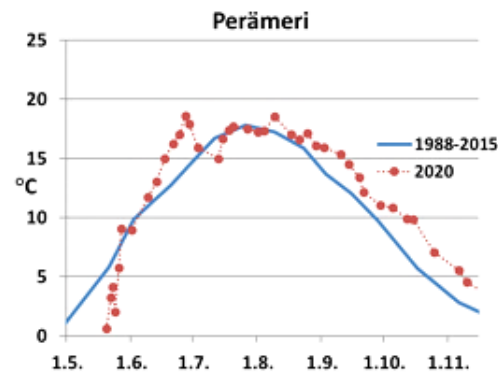
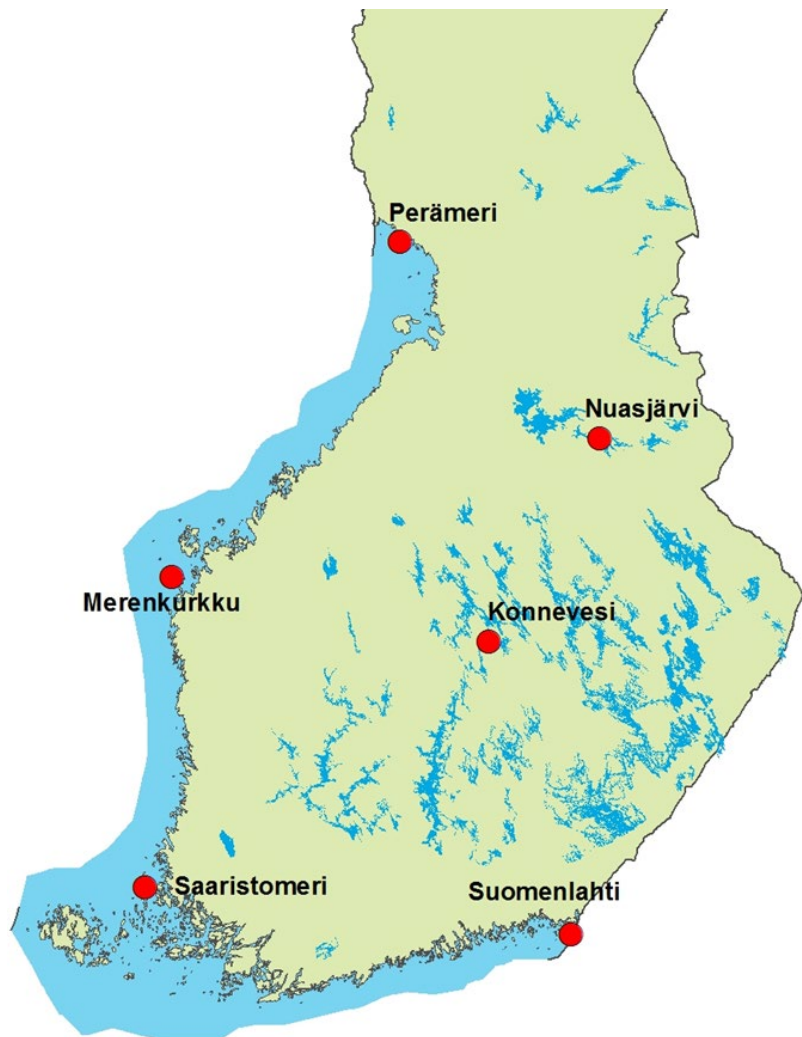
Rannikko
ka -70 jääpäivää



Lähteet: Ilmatieteen laitos, Korhonen: Suomen vesistöjen jääolot.

Kesällä lämpötilan vaihteluja, syksyllä lämmintä

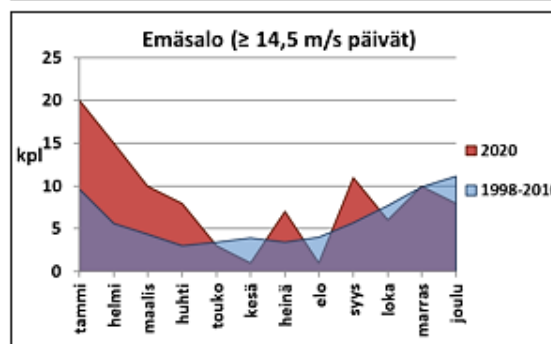
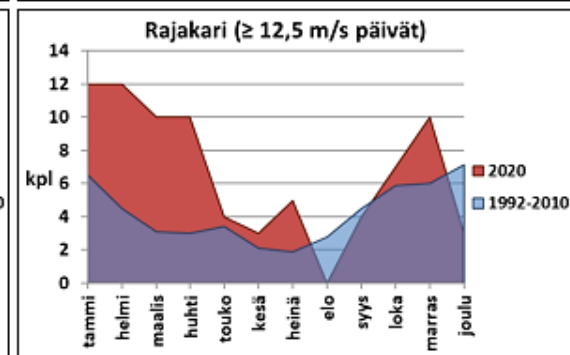
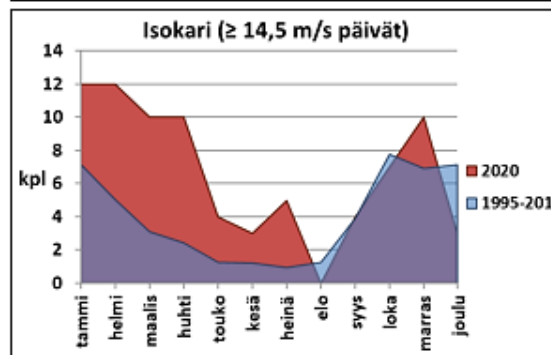
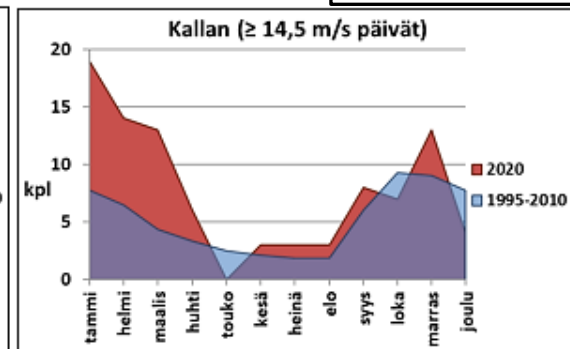
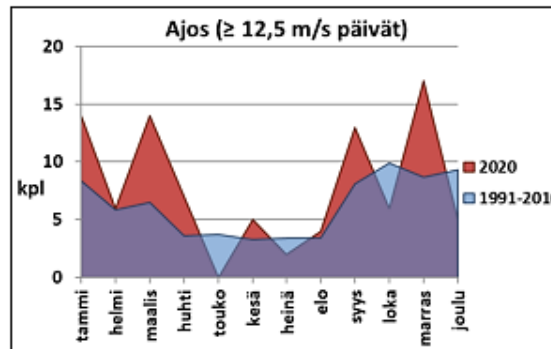
Pintaveden lämpötilat



Lauha alkutalvi aiheutti paljon myrskyjä

Rannikko (5 asemaa)
ka +27 tuulipäivää

Tuulipäivien määrä verrattuna keskimääräiseen



Myrskypäivät (≥ 21 m/s), merialue

	2020	2006-2020
tammi	8	4,2
helmi	10	2,5
maalis	7	2,1
huhti	5	1,2
touko	0	0,5
kesä	2	1,1
heinä	0	0,1
elo	0	0,9
syys	3	1,9
loka	1	2,8
marras	6	3,5
joulu	2	6,0
Yht.	44	27

Kalastajien näkemyksiä

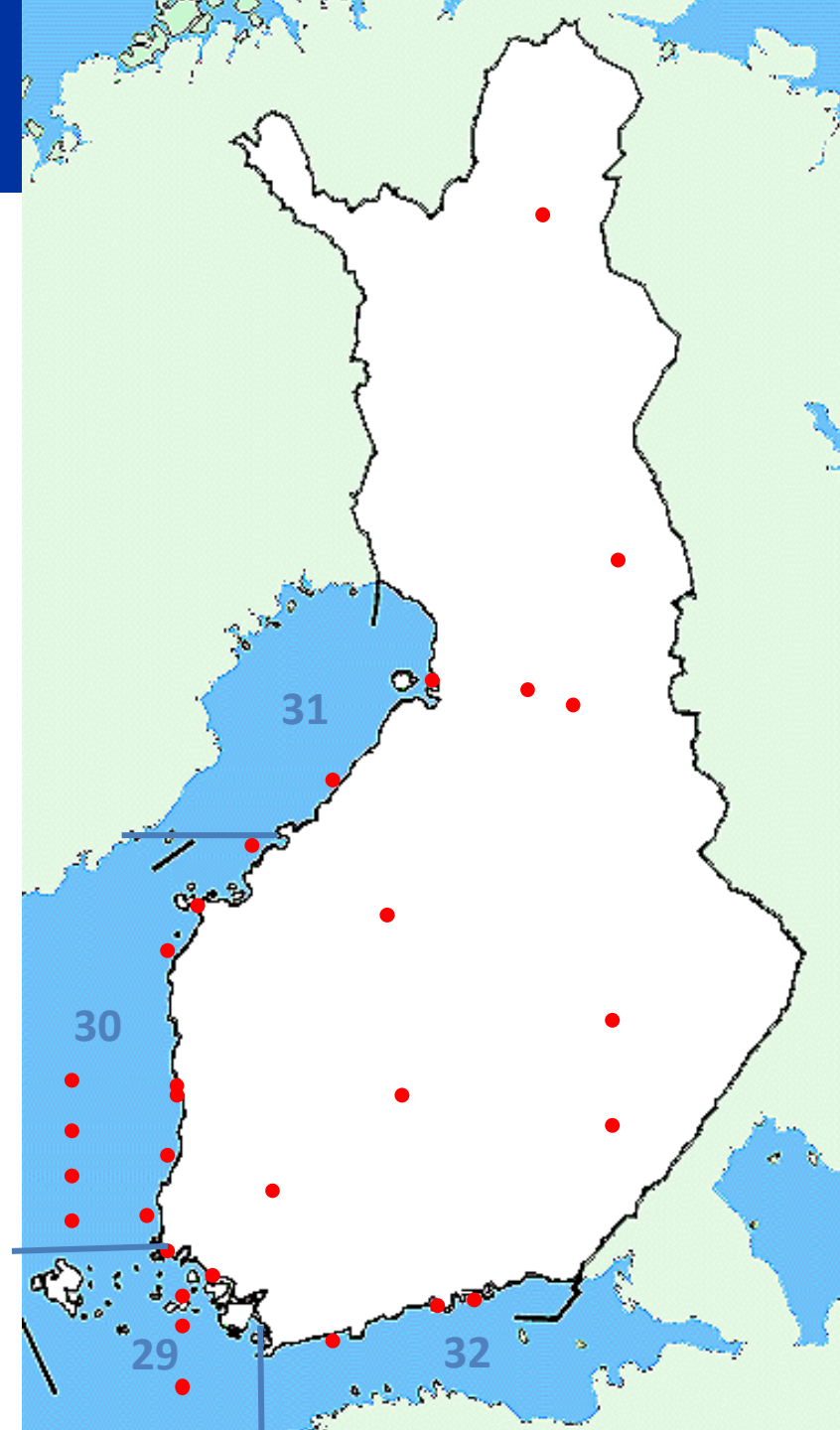
Henkilökohtaiset haastattelut

Kalastajat

30 kaupallista kalastajaa

- Suomenlahti 3
- Saaristomeri 5
- Selkämeri 8
- Merenkurkku 3
- Perämeri 3
- Sisävedet 9

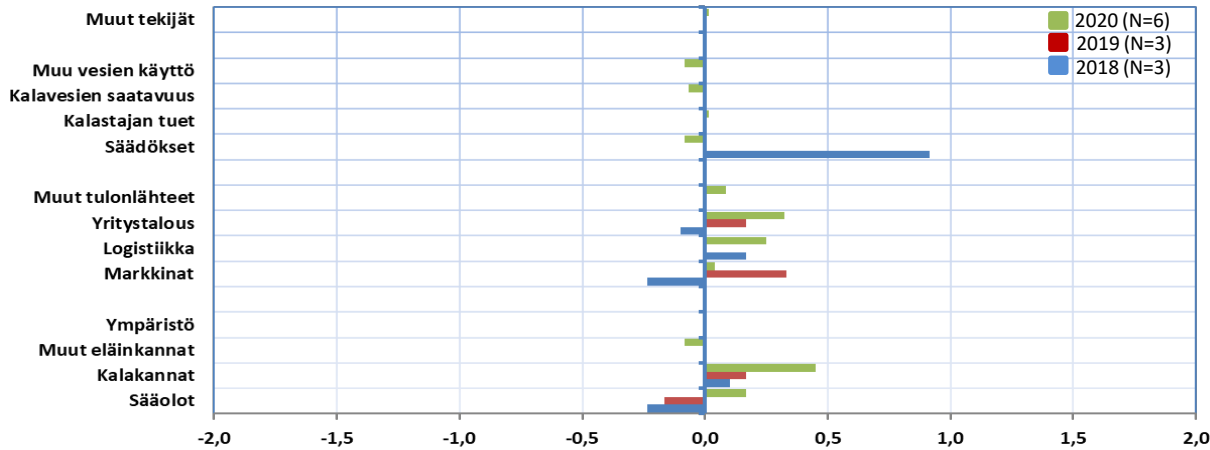
- Troolikalastajia merellä 6
- Troolikalastajia sisävesillä 4



Merikalastajien arvio tulokseen vaikuttaneista tekijöistä

Merialueen troolikalastus

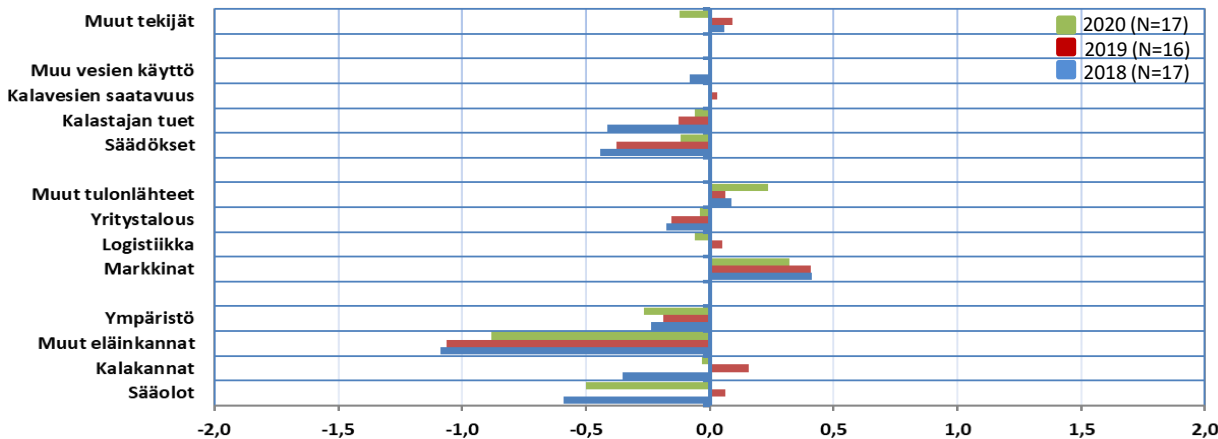
Normaali vuotta heikompi Normaali vuotta parempi



- Kokonaiskiintiö laskussa
- Turkistarhojen kysyntä laski, mutta kalajauhon ja elintarvikkeiden kysyntä hyvä koti- ja vientimarkkinoilla
- Silakkakannat hyvässä kunnossa

Rannikkokalastus

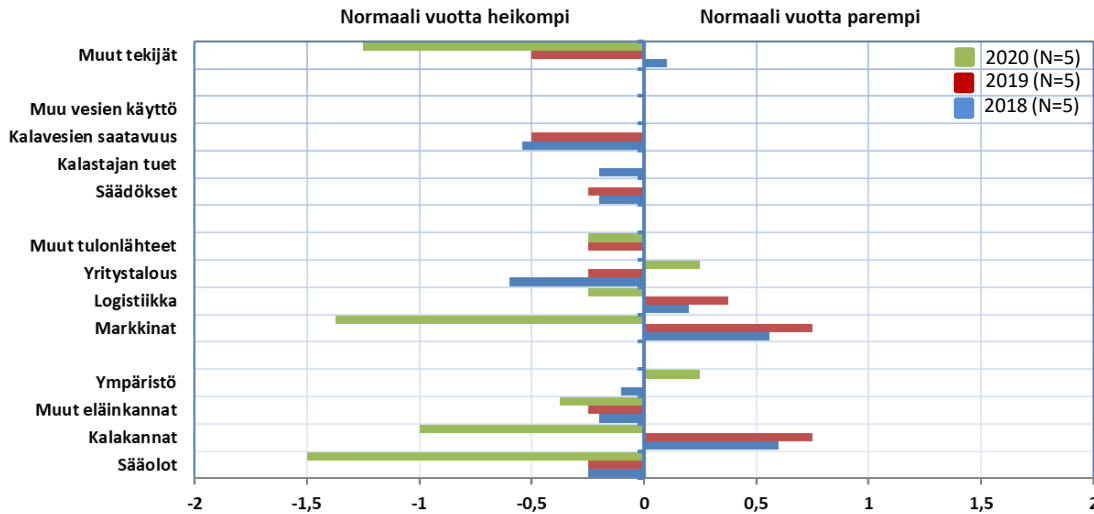
Normaali vuotta heikompi Normaali vuotta parempi



- Kysyntä edelleen vahva, vaikka korona aiheutti paikoin markkinahäiriöitä tukuissa
- Jäätön talvi lähes koko rannikolla
- Hylkeet ja merimetsot edelleen isoin ongelma

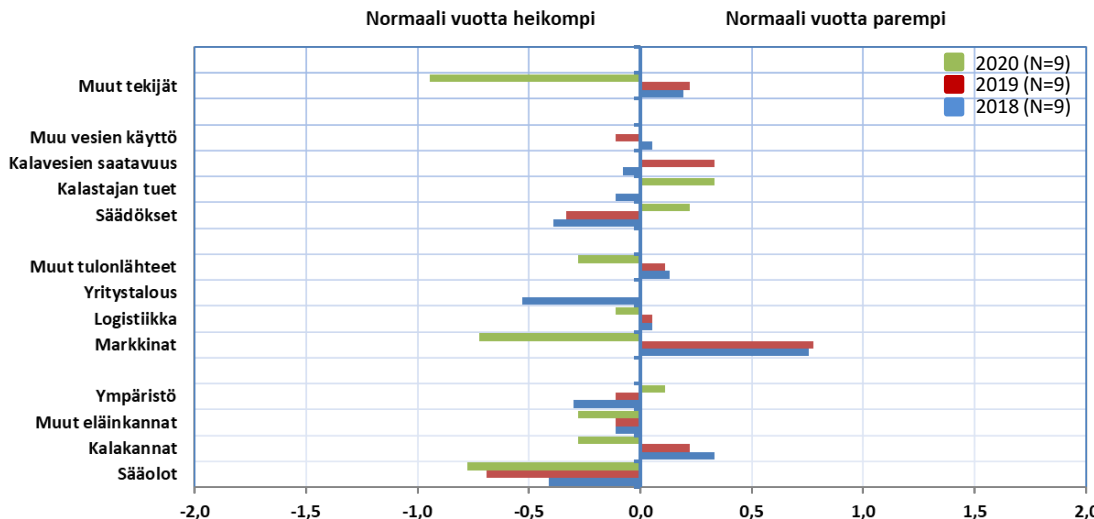
Sisävesikalastajien arvio tulokseen vaikuttaneista tekijöistä

Sisävesitroolaukset



- Korona tyrehdytti muikun kysyntää
- Muikkukannat vaihtelivat, koko paikoin pienentynyt
- Keväällä paikoin rannat jäässä ja välipäiviä tuulten takia

Muu sisävesikalastus



- Korona vaikeutti sisävesikalaston markkinointia, markkinointitapahtumia vähän ja ravintolat suljettu, kalliita kaloja vaikea myydä
- Investointitukiin tyytyväisyyttä
- Huonot jääolot ja tuulia

Luonnonolosuhteiden vaikutus kalastukseen



Kohtuullisen hyvä silakkavuosi

Kalastajat

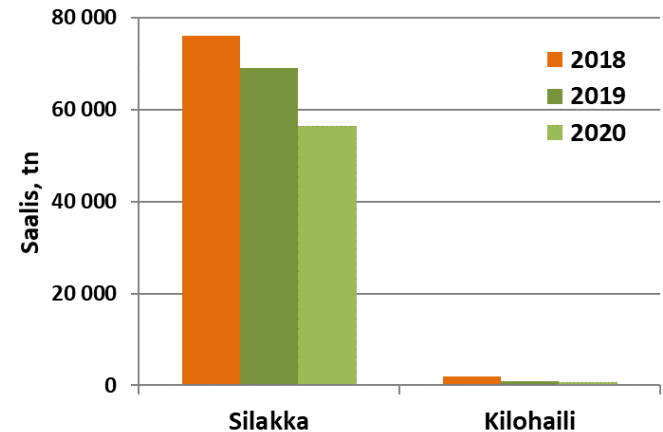
Saaristomerellä

- Eteläisellä Saaristomerellä ja Ahvenanmerellä alkuvuosi ja syksy poikkeuksellisen tuulinen. Hyvin kilohailia ja silakkaa. Saaliit purettiin kalajauhotehtaisiin Suomeen ja Viroon.
- Silakkaa tuli talvella ja alkukeväästä hyvin Iniön ja Pakinaisten väliltä. Airistolla ei edelleenkään silloin silakkaa. Pikkutroolarit lopettivat pyynnin huhti-toukokuussa. Silakka isoa.
- Silakan rysäsaalis suuri. Isoja parvia ja osa syvälle Mynälahteen. Useimmat kalastajat kalastivat kiintiönsä kesäkuussa loppuun mennessä. Silakka aiempaa isompaa. Kuoretta huippusaalis. Kuoreen arvo ylitti rysäsilakan arvon.

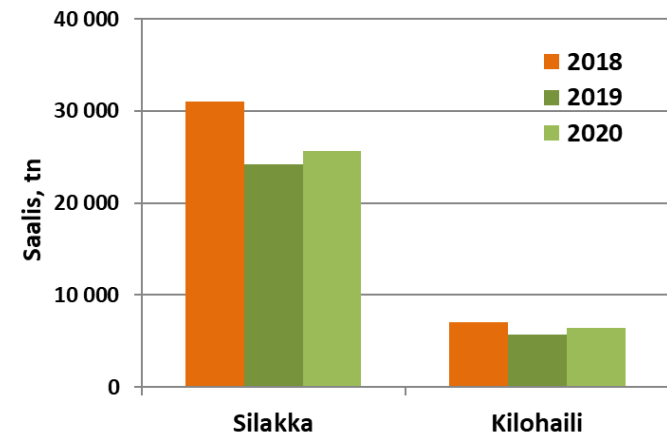
Selkämerellä

- Hyvä alkuvuosi ja syksylläkin kalaa tuli hyvin. Silakkaa uusissakin paikoissa. Normaalit sääolot. Silakan koko pääosin normaali, syksyllä kuitenkin paikoin edellisvuotta laihempaa.
- Merikarvialla jäättömän talven jälkeen kylmä kevät. Pyyntiin päästiin aikaisin, mutta kylmä kevät viivästytti silakan kutua. Tämän jälkeen kuukausi hyvää pyyntiä, mutta kalantulo loppui aikaisin juhannuksen helteisiin. Keskiporto saalis.

Selkämeren ja Merenkurkun saaliit 2018-2020



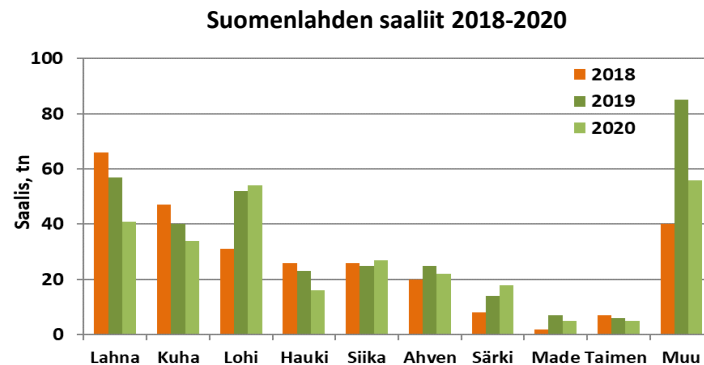
Lounais-Suomen (sis. Ahvenanmaa) saaliit 2018-2020



Suomenlahdella hyvä lohivuosi

Kalastajat

- Lähes jäätön talvi. Vesi oli syvältä kylmää, hidas lämpenemiskeväällä ja kala ei liikkunut. Poikkeuksellisen myrskyisää.
- **Kotka:** Keväällä runsaasti ruskeaa levää, joka vaikeutti pyyntiä. Lohta oikein hyvin ja siikaa hyvin, istutukset tuottavat tulosta ja hyljekarkottimista suuri apu. Ahven ja lahna runsastumassa ja kuhakanta heikko. Jäättömän talven vuoksi vähän haukea. Madesaalis kohtuullinen. Ankeriasistutukset tuottavat tulosta. Taimenkannat heikot, istutukset patojen alle voisivat parantaa tulosta. Silakkaa ulkosaaristossa runsaasti. Paikallisesti pahoja hyljeongelmia, merimetsot ulkosaaristossa. Ei meduusa- tai petokirppuongelmia.
- **Loviisa:** Keväällä vesi kylmää ja pyydykset likaantuivat nopeasti. Elokuun jälkeen paljon rihmalevää. Lohen kalastuksen huippuvuosi, lohta tuli keväästä syyskuun loppuun. Nevan kantaa runsaimmin, istutukset tuloksellisia. Kiintiö rajoitti pyyntiä. Edelleen huono siikavuosi, istutuksissa oli pitkä tauko. Yksittäisiä kuhia. Paljon hylkeitä, ei verkkokalastusta. Suurin merimetsoyhdyksunta poistunut, hakeutuvat Pernajanlahdella, Isoimmat ongelmat loppukesällä. 11.6. delfiinihavainto. Vesi edelleen kirkastumassa.
- **Inkoo:** Pitkä lämmin syksy pahensi merirokko ja leväongelmia. Kolmas erittäin heikko vuosi silakkarysällä. Lohikiintiö loppui, ostettiin lisää. Kuhasaalis edelleen heikko. Ahven edellisvuoden tasolla. Siikaa huonosti, rakkoloisiohavainto ensi kerran. Särkikalat vähenevät. Yksittäisiä kampeloita ja turskia. Poikkeuksellisen vähän hylkeitä, merimetson pesiä vähemmän. Minkit vähentyvät, saukot lisääntyvät.

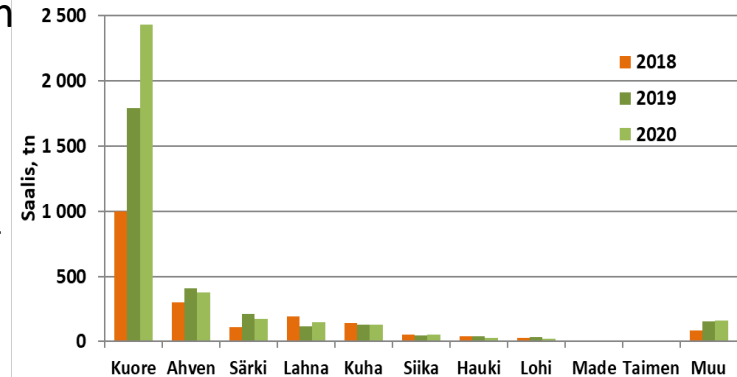


Saaristomereltä saatiin hyvin ahvenia

Kalastajat

- **Parainen:** Nauvon eteläpuolella edellisvuotta vähemmän leviä ja kasvillisuutta. Ahventa kesäkuussa ja heinäkuun alussa hyvin ja siikaa syksyllä tavallista paremmin. Alkukesästä hylkeitä normaalia vähemmän. Elokuussa isoja merimetsoparvia. Saukko syö havassumpusta kaloja. Paraisilla kuhaa kohtalaisesti ja ahventa normaalia enemmän, pieni määrä siikoja ja hauki hyvin vähissä. Hylkeet entistä röyhkeämpiä.
- **Naantali:** Leuto jäätön talvi. Lämmin kevät Vedet jäähdyi syyskuun puolivälissä. Keväällä hyvin kuhaa, ahventa, kuoretta ja silakkaa Askaistenlahdessa. Kuhaverkoissakin paljon suurta silakkaa. Mitan täyttäviä kuhia 60-70%. Rysissä paljon lahnaa, kuhaa ja ahventa vähän. Syksyn verkkosaa-lis nihkeä, lokakuussa jonkun verran kuhaa, siikaa huonosti ja ahventa ei tullut. Karkottimet eivät täysin estä hylkeiden tuloa lahtiin, mutta parantaa tilannetta. Merimetsoja runsaasti.
- **Taivassalo:** Ahvenvuosi hyvä. Pientä kuhaa tuli paljon rysiin, mutta verkkopyynti syksyllä ja talvella lähes mahdotonta hylkeiden vuoksi. Lahnaa paljon, mutta pientä. Merimetsoja paljon, hylkeet ja merimetsot haittaavat silakan rysäpyyntiä. Usean sadan merimetson parvet hajottavat silakkaparvet ja rysän edessä partioiva hylje karkottaa kaloja.

Lounais-Suomen (sis. Ahvenanmaa) saaliit 2018-2020



Selkämerellä poikkeuksellisen lämmintä vettä

Kalastajat

- **Uusikaupunki:** Ei kunnan talvea, alkukevät tuulinen, vedet vielä syksyllä lämpimiä. Kuoreet eivät tuulisena keväänä normaaleilla alueilla. Silakkaa isoina parvina lähivesissä. Lahnaa keväällä ja ahventa syksyllä hyvin, siikaa normaalisti. Hylkeitä ja merimetsoja paljon. Satojen merimetsojen parvet hajottivat ahvenen kutuparvet. Rysiä tyhjentävien merimetsojen määrä lisääntyi, vaikka poikkeusluvalla ammuttiin. Ongelmahylkeen poisto toi lukuisia uusia tilalle. Saukot syövät jokusen hauen ja särjen rysästä, syövät vain tarpeeseensa. Rehevöityminen ja tiheä kasvillisuus entistä ulompana.
- **Luvia-Säppi-Kuuminainen-Kokemäenjokisuu:** Talvella jäätön avovesi ja sen jälkeen lämpimät vedet. Juhannuksen helteet lopettivat kalan tulon. Tänäkin kesänä kovia tuulia, syksylläkin lämpimiä kumpuamisia. Lohta pääsi pyytämään aikaisin. Lohta tuli hyvin, mutta sesonki loppui tavallista aiemmin heinäkuun alussa. Silakka ei lämpimän veden vuoksi kutenut matalaan vaan viihtyi syvissä vesissä. Siikaa hyvin syyspuolella, niiden pakko kutea lämmöstä huolimatta rantavesiin. Ahventa vähän. Hylkeiden osalta helpompi vuosi. Hyljekarkotin suojaa siikarysän 100 %:sesti. Sinilevää elokuussa tavallista runsaammin. Ahdinpartaa ei erityisen paljon, vaikka viime vuosien aikana se on lisääntynyt.

Merikarvialla kesähelle ja hylkeet ongelmana

Kalastajat

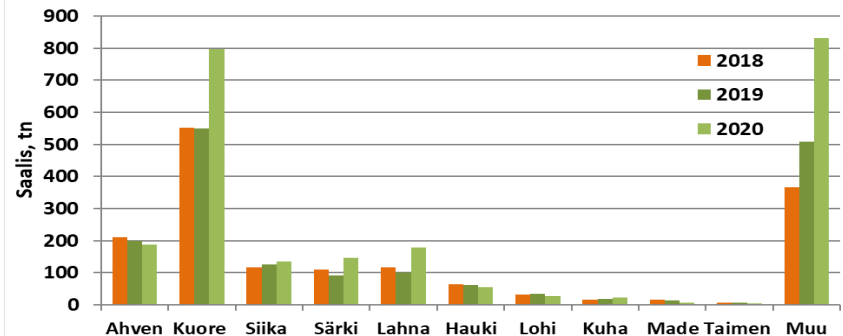
- **Eteläinen Merikarvia:** Kesäkuun korkeapaine ja tyyni sää parhaaseen nousuaikaan verotti lohisaalista, kalaa ei liikkunut pyyntipaikoilla. Siikaa hiukan normaalia paremmin. Merimetsoja edellsivuotta enemmän, mutta ei paljon haittaa. Hylkeet aktiivisia jopa kesäkuussa. Rikkoivat ”hylkeenkestäviä” rysiä. Sinilevää vähän aiempaa enemmän. Vesikasvit valtaavat sisälahdet estäen verkkopyynnin.
- **Pohjoinen Merikarvia:** Jäätön talvi ja kylmä kevät haittasivat silakan ja siian kalastusta. Päästiin aiemmin pyyntiin, mutta juhannuksen hellejakso katkaisi kummankin lajin pyynnin kerralla tavallista aikaisemmin. Lohen ja silakan vuosisaaliit normaalit. Kuoretta saatiin nihkeästi, ahventa normaalisti ja nahkiaista hyvin. Merimetsojen osalta ei ongelmia, Langoslahden häirintä onnistui. Hyljehaitat pahenevat tasaisesti. Keväällä ovat silakkarysillä (1/rysä) ja kun lohiryvät pyyntiin, siirtyvät sinne. Pelottavat kalaa rysiltä ja syövät rysistä jättäen päät. Karvanvaihdosta tulleet hylkeet ovat nälkäisiä ja yhdessä veden lämpenemisen kanssa lopettivat lohen tulon kuin seinään. Heinäkuun alussa rysät pyytivät kaksi viikkoa tyhjää.

Merenkurkussa merimetsot vievät ahvenet

Kalastajat

- **Korsnäs:** Lähes jäätön talvi ja alkuvuosi hyvin tuulinen. Ahven väheni merkittävästi. Siikaa tavallisesti, mutta pieni lohikiintiö pyydettiin loppuun. Lohen nousu pitkällä aikavälillä myöhäistynyt, siika nykyisin hyvin matalissa vesissä. Ahven väistyy kokonaan merimetsan muuttoparvien tieltä ja elo-syyskuun kannattava kalastus menetetty. Made- ja kuhasaaliit parantuneet. Hyljevahingot lisääntyneet. Hylkeitä koko pitkän avovesikauden. Norppia hyvin matalissa vesissä. Merimetsojen kevätmuutto ennen jäiden lähtöä ja syysmuutto vievät ahvenet. Petovesikirppua ja saukkoja esiintyy, mutta eivät iso ongelma.
- **Vaasa:** Hyvin heikko jäätalvi vaikeutti talvikalastusta monin tavoin. Kesällä vesi usein normaalia korkeammalla ja kovia virtauksia säiden jatkuvasti muuttuessa. Merimetsot lopettivat ahvenen kalastuksen, parvet ovat hajallaan eikä niitä saa pyydettyä. Pyyntikokoisen ahvenen määrä on nyt hyvin vähäinen, viranomaisten pitäisi säädellä pyyntiä. Hylje on hyydyttänyt siian kalastuksen. Mateen määrä on istutusten ansiosta noussut. Kuha on lisääntynyt. Vesi samentunut väylätöiden vuoksi.
- **Luoto:** Hyvin aikainen kevät. Keväällä sai pyytää vain 25 % kiintiöstä, pääosa lohista ehti Luodon ohi ennen kuin kalastajat pääsivät jälleen pyytämään. Seurauksena lohenkalastuksen pohjavuosi. Puolet kiintiöstä jäi pyytämättä, kiintiöitä piti myydä pohjoiseen. Viime vuosien tasoinen siikasaalis. Madesaalis kasvussa istutusten ansiosta. Hauen, kuhan, ahvenen, särjen ja lahnan saalis kasvoi. Muikkuakin olisi pyydettävissä. Hylkeet vahingoittivat paljon saalista. Syksyllä muuttavat merimetsot karkottavat kaloja.

Selkämeren ja Merenkurkun saaliit 2018-2020

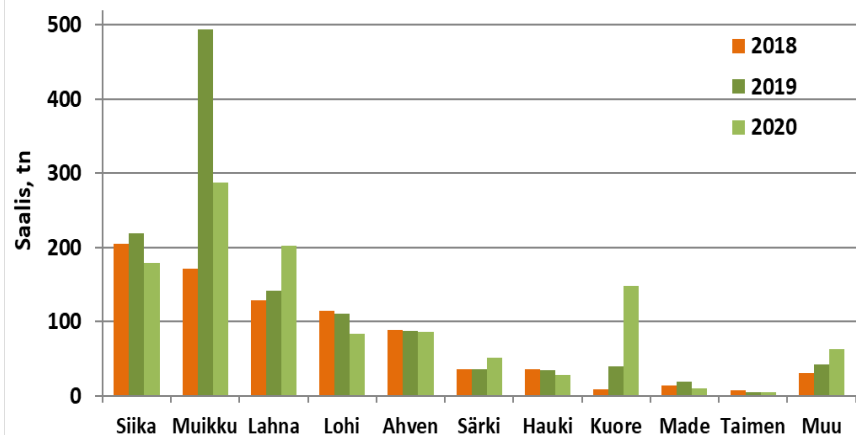


Perämerellä norppahaitat kasvaneet

Kalastajat

- **Kalajoki:** Koko vuosi avovesipyyntiä, ei tullut jäitä. Lohennousu alkoi aikaisin, mutta rysät pyyntiin myöhemmin, jottei tarvitsisi pitää taukoa. Lohen tulo loppui hylkeiden tultua rysälle ja hajottivat rysän. Kiintiö jäi vajaaksi. Siikaa suhteellisen normaalisti, kesä heikko, mutta syksy parempi. Kaakkoistuulien vuoksi nahkiaissaalis jäi puoleen normaalista. Hylkeet lisääntyvät edelleen. Muuttavat merimetsot nokkivat syksyn verkkopyynnissä siikoja.
- **Hailuoto:** Vuoden alku tuulinen, pysyvät jäät vasta tammikuun lopulla. Avovedeltä norpat haittasivat jäänaluspyyntiä enemmän kuin koskaan ennen. Tasaisesti tuulista avovesikautena. Kalakannoissa ei mainittavia muutoksia. Merimetsot lopettaneet verkkopyynnin perinteisellä siian pyynti-alueella.
- **Simo:** Talvella vesi korkealla ja kesällä matalalla. Keväällä kovia tuulia, jotka vaikeuttivat rysien pyyntiinlaskua. Syksyllä myrskyt lisääntyneet. Pientä lohta tuli hyvin, jolla lohikiintiö saatiin täyteen. Kuha lisääntynyt. Hallien määrä ja haitta kalastukselle lisääntynyt koko ajan. Mui-kun rysäpyynti syyskesällä ja syksyllä on viime vuosina estynyt täysin. Norpan metsästys tehnyt niistä arempia. Norpat eivät riko pyydyksiä. Ajoksen väylän ruoppaus haittaa tulevan vuoden kalastusta.

Perämeren saaliit 2018-2020



Jäätömyyttä tai huonoja jäitä järvilläkin

Kalastajat

- **Säkylän Pyhäjärnessä** jäätön talvi ja kylmä kevät.
- **Päijänteessä** jäitä vain maaliskuussa. Jään päältä ei pystynyt kalastamaan.
- **Saariselällä** huonot jäät. Vain hydrokopterilla pystyi liikkumaan. Talvella ja syksyllä sateita, minkä vuoksi paljon verkot likaavaa humusta ja vesi korkealla. Kesä hyvä.
- **Suur-Saimaalla** huonot jäät estivät kalastuksen. Huhtikuussa rannat jäässä ja ei päässyt kalaan. Myrskyjen vuoksi vain 2-3 välipäivää.
- **Puruvesi/Haukivesi/Kermajärvi/Paasivesi:** Jäät tulivat myöhään. Talvinuotan veto jäi vähäiseksi, mutta troolia voitiin vetää talvellakin. Kesällä paljon tuulipäiviä.
- **Oulujärvellä** Jäättilanne hyvä ja vähän lunta, mutta välillä satoi vettä jäälle. Uudet jäät tuli myöhään, ei jääkalastusta vuoden lopulla. Pitkä avovesikausi. Syksyllä välipäiviä tuulien takia.
- **Pohjois-Kuusamo/Kitkanjärvi/Kallunki/Räväjärvi:** Jäättilanne normaali, lunta paljon ja sää lauhtui usein. Kesä hyvä ja syksy pitkä ja hyvä. Sateisuus lisääntynyt.
- **Inarissa** jäätalvi hyvä. Paljon lunta ja pitkä kevät. Alkukesä normaali, mutta muutoin sääolot hyvin vaihtelevat. Ei välipäiviä tuulten vuoksi.

Sisävesillä muikku jäi monin paikoin pieneksi

Kalastajat

- **Säkylän Pyhäjärvi:** Normaalista heikompi muikkuvuosi. Edellisvuoden tapaan huonosti poikasia. Saalis ylivuotista muikkua.
- **Päijänne:** Muikkukannat vakaat. Katoa ei näkyvissä. Pyynnissä kohtuullisen hyvä ikäluokka.
- **Saarijärven reitti:** Kesällä hyvät kelit ja nuotanveto onnistui normaalisti. Mätimuikkua tuli rysällä. Muikku pientä ja hidaskasvuista.
- **Suur-Saimaa:** Hottaa oli paljon, mutta isoa muikkua vähemmän. Muikun keskikoko pienenemässä.
- **Puruvesi/Haukivesi/Kermajärvi/Paasivesi:** Muikkukannoissa normaalia vaihtelua. Talvella saatiin isoa muikkua ja syksyllä pientä.
- **Oulujärvi:** Ärjänselälä ja Paltanselällä muikkua paljon, mutta koko oli pientä (10-13 cm). Niskanselällä planktonia syövät kalat voivat huonosti. Muikkua vähän ja se jäi pieneksi.
- **Pohjois-Kuusamo/Kitkanjärvi/Kallunki/Räväjärvi:** Muikun parveutuminen syksyllä huonoa. Mätimuikku tavallista pienempää edellisvuoden jäljiltä. Saalit jäivät pienemmiksi.

Järvien kuhakannat edelleen kunnossa

Kalastajat

Muut kalat

- **Säkylän Pyhäjärvi:** Kevään särkisaalis jälleen heikko. Syksyllä särjen saalis laahusnuotalla kohtuullinen. Sivusaaliina vähän ahventa ja särkeä. Kuoretta on paljon. Rapuvuosi keskivertoa parempi.
- **Päijänne:** Kuhan ja mateen pyynti jäi kalastajalta väliin jäiden puuttumisen vuoksi.
- **Suur-Saimaa:** Troomauksen sivusaaliina saadaan kuhaa, ahventa, taimenta ja lohta. Nämä isoja ja hyväkuntoisia.
- **Saarijärven reitti:** Mateen kutu normaaliakaan ja niitä saatiin hyvin. Myös kuhan rysäpyynti onnistui hyvin. Isojakin kuhaa saaliiksi. Lahnoja runsaasti.
- **Oulujärvi:** Kuhakannan tila hyvä. Poikasia on ollut hyvin useampana vuotena. Alamitta (45 cm) hankaloittaa pyyntiä, koska heitettävä paljon pois. Ahvenia, lahnaa ja särkeä hyvin, haukea vähän.
- **Pohjois-Kuusamo/Kitkajärvi/Kallunki/Keltinki/Räväjärvi/Kurtinjärvi:** Siikaa hyvin vähän, mutta särkikalaja ja ahvenia kohtuullisesti.
- **Inari:** Kalakannat heikentyneet erityisesti siian osalta. Elinkeino kärsii, kun siian istutukset minimissä ja luonnonkudut eivät onnistu.

Merimetsot yleistyvät sisävesillä

Kalastajat

- **Säkylän Pyhäjärvi:** Merikotkia ja merimetsoja näkyy. Saukko käy rapumerroissa, muttei isoja ongelmia.
- **Päijänne:** Syksyllä yksittäisiä merimetsoja luodoilla.
- **Saarijärven reitti:** Muutamia merimetsoja keväällä ja syksyllä. Lokkeja normaalisti.
- **Suur-Saimaa:** Merimetsojen määrä on lisääntynyt. Syksyllä havaittiin 30-40 linnun parvia. Norppien määrä on suunnilleen sama kuin edellisvuonna.
- **Puruvesi/Haukivesi/Kermajärvi/Paasivesi:** Merimetsoja oli aiempaa enemmän. Norpat ovat levinneet aina vain laajemmalle alueelle Puruvedellä, mutta ei niillä ole tähän mennessä ollut vaikutusta kalastukseen.
- **Oulujärvi:** Ärjänselällä ja Paltanselällä muutamia merikotkia kevättalvella ja merimetsoja syksyllä. Niskanselällä merimetsoja kesällä runsaasti, mutta lokkeja puolestaan vähemmän. Koskeloita normaalisti ja sorsia normaalia enemmän.
- **Pohjois-Kuusamo/Kitkajärvi/Kallunki/Keltinki/Räväjärvi/Kurtinjärvi:** Muutamia merimetsoja. Tiirujen ja kalalokkien määrä lisääntynyt, naurulokkien vähentynyt.
- **Inari:** Vesilintuja niin kuin ennenkin.

Taloudelliset tekijät



Silakan markkinat monipuolistuvat

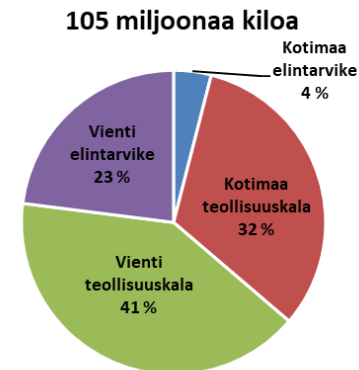
Kalastajat

- Turkistarhojen kysyntä oli hyvin heikko. Tanska lopetti turkistarhauksen. Kotimaan kysyntä oli vähäinen, mutta syksyn jälkeen elpymässä. Silakanfileoinnin sivuvirtoja vaikea hyödyntää.
- Suomen, Viron ja Tanskan kalajauhotehtaat ostivat suomalaista teollisuuskalaa.
- Pakastettua silakkaa vietiin edelleen elintarvikkeeksi Itä-Euroopan maihin, pääasiassa Valkovenäjälle ja Ukraina. Pakastetulle silakalle on uusia kannattavia markkinoita kasvatetun kalan rehuna. Vientihinnat olivat hyvät, mutta konttien vähäisyys aiheutti ongelmia.
- Elintarvikesilakan kysyntä nousussa. Uusi silakanfileointilaitos Reposaassa aloitti toimintansa ja investoinnit silakan elintarvikeosuuden kasvattamiseksi kiinnostavat jalostajia.
- Kuore on silakkaa arvokkaampaa. Kuoreen kalastus ja vienti kasvoivat edelleen merkittävästi. Kuoretta viedään Ukraina ja Valko-Venäjälle, jossa kuore pääosin kuivataan elintarvikkeeksi.

Silakan tuottajahinnat 2019 ja 2020

Silakan tuottajahinta	€/kg		Muutos, %
	2019	2020	
Käyttö- tai kokoluokka	2019	2020	2019>20
Elintarvikesilakka	0,32	0,32	0 %
- 000 (8-11 kpl/kg)	..	0,19	
- 00 (12-17 kpl/kg)	0,96	0,94	-2 %
- 0 (18-24 kpl/kg)	0,79	0,88	11 %
- I (25-32 kpl/kg)	0,39	0,46	18 %
- II (33-44 kpl/kg)	0,19	0,22	16 %
- III (45-60 kpl/kg)	0,16	0,21	31 %
Teollisuussilakka	0,17	0,18	6 %

Silakan ja kilohailin käyttö 2020



Rannikon kalan kysyntä kasvoi suoramyynissä

Kalastajat

- **Suomenlahdella** tukkurit noutavat kalaa rannasta. Luonnonlohen osuus liikevaihdosta hyvin merkittävä. Lohi ja ahvenfileet haluttuja. Jalostus lisää kannattavuutta. Lähi-kalan kysyntä kasvussa. Helsingin silakkamarkkinoilla tuotteiden kysyntä normaali.
- **Saaristomerellä** kuhan hinta laski keväällä paikoin, kun ravintoloiden kysyntä väheni koronan takia. Omassa vähittäismyynissä kysyntä parani.
- **Selkämerelläkin** kuhan ja ahvenen hinnat laskivat keväällä. Lahnaa ja särkeä myytiin säilykkeiden raaka-aineeksi. Kuoreen hinta palautui heikon jakso jälkeen. Omassa vähittäismyynissä hyvä kysyntä ja korkeat hinnat. Kuluttajat hakivat enemmän rannasta. Särjen kysyntä parani, kun Apetit rupesi käyttämään merisärkeä. Paistetut nahkaiset kävivät kotirannastakin kaupaksi.
- **Merenkurkussa** kysyntä tarjontaa isompaa. Fileet ja jalosteet ovat kysytyjä. Touko-kuussa hinnat laskivat koronan takia, mutta palautuivat juhannukseen mennessä. Särkikalojen kysyntä on parantunut.
- **Perämerellä** tukun hinnat laskivat keväällä , mutta paikallisilla ostajilla ja suoramyynissä kalan kysyntä oli hyvä ja hinnat vähintään normaalilla tasolla.

Sisävesillä muikun kysyntä vähentyi

Kalastajat

- Kesätapahtumat oli koronan takia peruttu ja ravintoloita oli suljettu. Muikun kysyntä väheni ja kalastusta jouduttiin rajoittamaan. Pienempiä määriä saatiin paikallisesti myytyä normaalihintaan. Myös tuoretiskien kautta meni kaupaksi.
- Kuhan hinta laski, koska markkinoilla oli paljon myös virolaista kuhaa.
- Mateen kysyntä oli hyvä.
- Lahnan, särjen, ahvenen ja hauen menekit vähittäiskaupassa kasvoivat.
- Lapissa matkailun tyrehtyminen ohjasi tarjontaa muille markkinoille. Kesällä kotimaiset matkailija paikkasivat tilannetta.

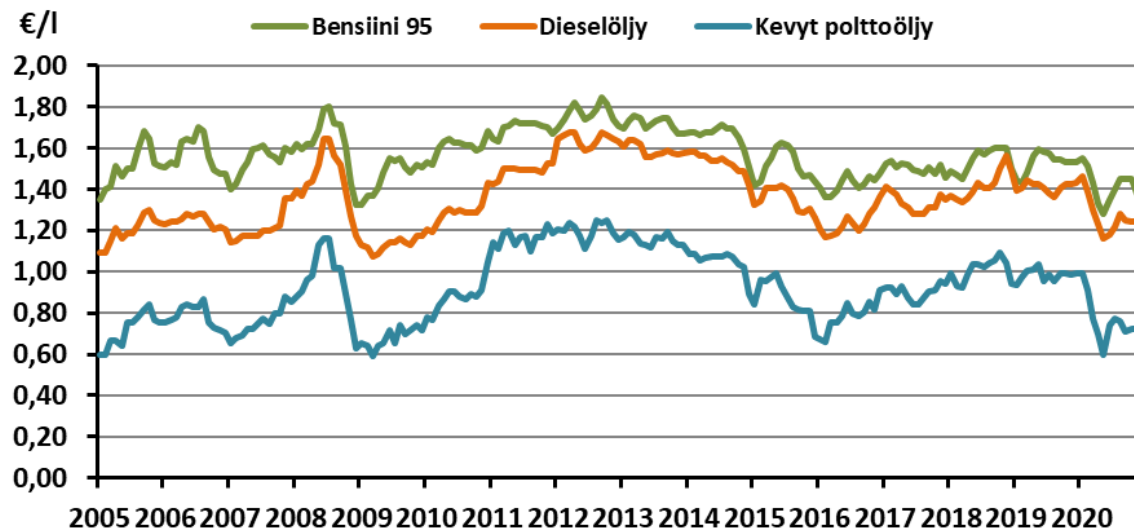


Polttoaineiden hinnat matalat

Kalastajat

- Polttoaineiden hinnat laskivat merkittävästi
- Isoille troolikalastajille syntyi merkittäviä kustannussäästöjä, mutta muille kalastajille hinnan laskulla ei ollut suurta merkitystä

Tärkeimpien öljytuotteiden reaaliset kuluttajahinnat (sis. alv)



Yhteiskunnalliset tekijät



Silakankalastajien mielipiteitä kiintiöjärjestelmästä

Kalastajat

- Kalastusta on pakko säädellä kokonaiskiintiön mukaan. Toteutettu malli ei ole täydellinen, mutta paras mitä pystyttiin rakentamaan. Täysin oikeudenmukaista järjestelmää ei ole olemassakaan. Selkeyttää kun kukin tietää paljonko voi pyytää. Pitäisi jo myöntää, että kalastus on suljettu ala.
- Järjestelmä antaa toimintavarmuutta, luo investointiedellytyksiä ja helpottaa **trooliyrityksen** toiminnan suunnittelua. On hyvä yrityksen, miehistön ja markkinoiden kannalta. Ei pakota kalastamaan huonoilla säillä, korjaukset voi tehdä rauhassa, miehistö tietää milloin on töitä, kalaa voidaan säästää syksyyn ja kuluttajilla on kalaa. Voidaan panostaa laatuun ja elintarvikekalaan. Kalan hinta on noussut.
- Tässä ei ajateltu kalastusta. Kukaan ei ole enää kiinnostunut laivasta vaan kiintiöstä. Käyttöoikeuden voi hyödyntää vasta kun jää alalta pois. Kiintiöstä tulee iso kustannus. Nykyinen kuitenkin vanhaa parempi, kun stressi loppui. Kiire loppui, voi suunnitella ja pitää lomaa.
- **Silakan rysäkalastajat** olisivat toivoneet rysäkalastukselle omaa kiintiötä, jonka sisällä silakankalastus olisi ollut vapaata. Silloin kiintiölle ei olisi syntynyt hintaa ja uuden kalastajan olisi ollut helpompi aloittaa rysäkalastus. Rysäkalastajat olisivat tuskin enää luopumassa järjestelmästä.

Silakan kokonaiskiintiöihin tarvitaan vakautta

Kalastajat

- Silakan kokonaiskiintiön suuri vaihtelu vaikeuttaa paljon troolikalastuksen suunnittelua. Nyt joudutaan ennustamaan kiintiö, kun miehistöt, alukset ja markkinat ovat valmiina. Pitäisi ehdottomasti olla vakaampi. Olisi hyvä, jos kokonaiskiintiön muutoksia voisi hallinnollisesti rajoittaa, koska sopeutumiseen ei jää riittävästi aikaa.
- Silakkakannan vaihtelua olisi hyvä pystyä tasaamaan.
- Pieniä investointeja voi tehdä, mutta pankki ei anna isoihin investointeihin rahaa, jos kiintiöt vaihtelevat näin paljon. Rahoittajan luottamusta vaikea rakentaa, jos ei saada vakautta kiintiöihin.
- Vaihtelulle pitää saada rajat. Muutos saisi olla maksimissaan 20 % suuntaansa.

Vähenevä silakkakiintiö supistaa investointeja

Kalastajat

- Periaatteessa helpottaa investointien suunnittelua, mutta pienellä tai pienenevällä kiintiöllä ei kukaan uskalla investoida, vaikka laivaston uusimisen tarve on suuri. Suunniteltuja alusinvestointeja ei voitu toteuttaa ja nyt rakennuskustannukset ovat nousseet hurjasti.
- Alussa ei ollut ongelmia, kun silakkakiintiö riitti yrityksen tarpeisiin. Kiintiön laskettua alkoivat ongelmat. Jouduttiin ostamaan lisäkiintiöitä, kauppatouhu oli aikamoista pelaamista.
- Selkämerellä silakan kokonaiskiintiö on mennyt liian pieneksi. Kokonaiskiintiön määrittely epämääräistä. Kanta-arviot laahaavat perässä ja eivät vastaa todellista tilannetta.

Troolikalastuksessa kiintiökauppaan jo totuttu

Kalastajat

- Oikeuksien ja kiintiöiden kauppa toimii. On laitettu sana kiertämään, kun on ollut tarvetta lisäkiintiöille. Meitä on pieni porukka ja kaikki tuntevat toisensa.
- Saatu tietoa puskaradiosta ja hinta neuvotellaan sitten kahden kesken. Toimijoita on vähän ja kaikki tietää mitä yritys tarvitsee. Kysyntä ja tarjonta määrittää hinnan. Hinta vaihdellut paljon. Pieni kokonaiskiintiö – iso hinta, suuri kokonaiskiintiö – matala hinta. Varmuudeksi tarvitaan myös kilohailikiintiö.
- Kaupan julkisuus ei palvele asiaa. Ehkä kalastajien välinen paikka voisi olla.
- Rysäkalastajille voisi ehkä paremmin tiedottaa, että parempi vuokrata kuin jättää käyttämättä.
- Kiintiöiden seuranta pitää saada kuntoon, jotta tietäisi edes oman tilanteen. Ollut viivettä ja virheitä.

Silakan rysäkalastajilla vaikeuksia saada lisäkiintiötä

Kalastajat

- Selkämeren kokonaiskiintiön laskettua, on vain 40 % alkuperäisestä kiintiöstä jäljellä. Tänä vuonna kiintiö loppui, mutta onneksi kalanostajan kalastuskiintiöstä sai jatkoa. Kiintiölle löytyy aina ostaja, mutta myyjää olisi ollut muulla järjestelyllä vaikea löytää. Jos tulee huono vuosi, niin kiintiökaupasta saa edes jotain.
- Perheellä ei ole taloudellisia mahdollisuuksia ostaa kiintiötä. Käyttöoikeudet ja kiintiöt valuvat isoille trooliyrityksille.

Lohenkalastajien paikoin vaikea löytää lisäkiintiötä

Kalastajat

- Lohenkalastajat pitävät järjestelmää sinänsä hyvänä, vähentää kilpajuoksua ja helpottaa suunnittelua, mutta kiintiön pienuus, kaupankäynti ja aloittavan kalastajan kiintiöt tuottavat paikoin ongelmia.
- Suomenlahdella ja Perämerellä vaikea saada hyvänä vuonna lisäkiintiötä, kun on vaikea löytää myyjiä. Kiintiön ostoa pitäisi helpottaa. Yhtenä ehdotuksena lisäkiintiöpörssi.
- Selkämerellä kaupankäynti sujuu yleisesti ottaen hyvin. Etelän kalastajan pitäisi saada ostaa myös pohjoisen kiintiöitä.
- Yhden rysän rajoituksesta tulisi luopua. Kokonaiskiintiö pitää huolen kalastuksen kestävydestä.
- Käyttöoikeuksien kalastushistoriaan perustuvaa pidettiin epäoikeudenmukaisina, koska vyöhykerajoitukset estivät paikoin kevätkalastuksen lähes kokonaan. Näillä alueilla lohikiintiö loppuu heti alkuunsa.

Järjestelmä vaikeuttaa silakankalastuksen aloittamista

Kalastajat

- Ei ainakaan uusilla suomalaisilla troolareilla ole mahdollista päästä mukaan, koska vaatii niin paljon rahaa. Tarvitaan ainakin kolme miljoonaa euroa, että pääsee mukaan.
- Aloittavan kalastajan tuki ei toimi, kun käytännössä vain ostamalla saa kiintiötä. Uuden silakkarysäkalastajan olisi ollut helpompi aloittaa kaupallinen kalastus, kun kiintiöille ei olisi muodostunut hintaa. Pankki ei hyväksy kiintiötä vakuudeksi ja paikalliset kiinteistöt ja henkilötakuut eivät usein riitä lainaan. Uudella kalastajalla ei ole käytännössä varaa aloittaa.
- Selkämerellä ei ole ollut lainkaan aloittavan kalastajan kiintiötä, pääaltaalla on ollut.
- Ei-siirrettävillä kiintiöillä ei ole mitään merkitystä. Mistä uudelle kalastajalle saadaan kiintiötä viiden vuoden jälkeen?

Käyttöoikeuksien tulisi käydä lainan vakuudeksi

Kalastajat

- Kiintiöitä pitäisi voida käyttää vakuutena. Tanskassa pankit käyttävät niitä vakuutena, Suomen pankeilla ei ole vielä kokemusta.
- Olisi luotava valtion takausjärjestelmä, jotta käyttöoikeudelle saadaan syntymään vakuusarvo. Käyttöoikeuden arvo pitäisi määritellä pidemmällä tähtäimellä.
- Kiintiöiden ja käyttöoikeuksien ostoja on tehty osin lainarahalla. Kalan ostaja on samalla omistajalla kuin kalastusalukset. Ostaja on antanut vakuudet. Pankit ovat kiinnostuneita siitä, että voisiko käyttöoikeuksia tai kiintiöitä käyttää vakuuksina ja mikä on käyttöoikeuksien voimassaolo-aika ja onko järjestelmään tulossa muutoksia. Käyttöoikeuden arvoa vaikea arvioida kun kiintiöiden hinnat vaihtelevat niin paljon.
- Järjestelmän pitäisi pysyä vakaana eikä siihen saisi tehdä paljon muutoksia. Viisi vuotta on aivan liian lyhyt voimassaoloaika. Pitäisi olla vähintään kymmenen vuotta, jotta pienien katteiden alalla voi investoida.
- Suomen valtion pitäisi edistää kiintiöiden vaihtoa muiden valtioiden kanssa.

Kiintiöjärjestelmään liittyviä kipukohtia

Kalastajat

- Kiintiöjärjestelmässä ei saa olla jonkun pyyntimuodon tai käyttötavan suosimista, se luo aina tarpeetonta vastakkainasettelua.
- Viranomaisilla on valtuudet jakaa käyttöoikeudet uudestaan, mutta se olisi epäoikeudenmukaista. Voiko valtio ottaa pois ne oikeudet, jotka olemme ostaneet? Miten huomioidaan jo tehdyt investoinnit?
- Hallinnon mikrosäätely harmittaa. Kiintiöiden jatkuva uudelleenjako pitää lopettaa. Kokonaiskiintiö laskee samalla kun uusien kalastajien alalle tuloa koetetaan helpottaa ja vanhat kärsivät entisestään. Kaikkien kiintiöiden pitäisi mennä kaupan kautta: silakan kalastus ei enää pitkään ole ollut vapaata. Ennen ostettiin tonneja, nyt ostetaan kiintiöitä. Kalastusoikeuksien hankkiminen on ollut tähänkin asti kallista. Pitäisi jo myöntää, että silakankalastus on suljettu ala.
- Erilliskiintiöt tehtiin byrokratian välttämiseksi tilanteessa, jossa kalastaja saa satunnaista sivusaaliista. Nyt syntyy bulvaaneja, joiden kautta myydään yli oman kiintiön. Tämä porsaanreikä pitäisi tukkia tai lisätä valvontaa.
- Lohta pyytävät vetokalastajat saavat paljon saalista, mutta ovat järjestelmän ulkopuolella. Vapaa-ajankalastajien saalista ei tulisi kuitenkaan jatkossakaan sisällyttää kaupallisen kalastuksen kiintiöön.

Maihintuonti-ilmoitukset menevät jo rutiinilla

Kalastajat

- Silakkakuormien ennakko- ja purkuilmoitukset sujuvat nyt rutiinilla.
- Lohen maihintuonti-ilmoitus puhelimella sekä sähköinen purkuilmoitus toimivat. Maihintuonti-ilmoitus viivästyttää paikoin lohen maihintuontia, mikä heikentää kalan laatua ja markkinointia.
- Lohen saalismerkit ovat parantuneet ja ovat nyt hyvälaatuisia ja toimivia.



Korvaukset eivät ole suhteessa vahinkoihin

Kalastajat

- Liikevaihtoon perustuva hyljekorvausjärjestelmä on epäoikeudenmukainen. Se ei korvaa hylkeen aiheuttamaa saalismenetystä vaan saaliiden vähetessä myös korvaus pienenee. Korvaus pitäisi ennemmin perustua polttoainekuluun tai pyyntiponnistukseen.
- Hyljesietopalkkion merkitys vähäinen suhteessa vahinkoihin. Vahinkojen laajuuden todentaminen erittäin haasteellista. Kalastajien toteamien hyljevahinkojen vähättely on merkittävä ongelma.
- Hyljekorvaukset ovat pienentyneet
- Hylje- ja merimetsokorvaukset laahaavat jäljessä (2021 maksussa 2019) ja maksuperusteet huonot, ei huomioi suoramyyntiä tai fileen ja mädin myyntiä. Vahingot pitäisi korvata täysmääräisinä kuten porotilallisille ja maanviljelijöille.
- Osa kalastajista ei hae korvausta, koska niiden merkitys on pieni tai maksuperuste ei vastaa heidän todellisuuttaan.
- Avustus halliurosten poistamisesta aiheutuviin kustannuksiin on erittäin kannatettava ja toimiva järjestelmä.
- Vesialueiden sulkemista hylkeiltä pidettiin lupaavana lähestymistapana

Avustuksissa myönteistä kehitystä

Kalastajat

- Varsinais-Suomen ELYn tukien maksatus on nopeutunut. Rahoitus toimi kuin elokuvissa, hakemus sisään ja rahat tilillä kahdessa päivässä. Viime vuosina kalataloushallinto kuitenkin etäännyttänyt, vaikea löytää oikeat henkilökontaktit.
- Investointiavustuksista saa nyt ennakkomaksua. Toivottavasti muuttuu ensi kaudella pysyväksi ratkaisuksi
- Tukijärjestelmä on toimiva: Investointituet investointeihin ja toiminta-avustus liiketoiminnan kuluihin.
- Hyljekarkottimilla on ollut toivottu vaikutus. Investointiavustus niihin ollut tärkeä.
- 50 % investointituki hylkeen kestäviin pyydyksiin on liian pieni, koska pyydykset kalliita ja hyljeongelma paha. Aiempi 75 % oli hyvä.
- Kaluston uusimiseen ei saa kunnon tukea, korvaukset yleisesti heikentyneet. Hylje- ja merimetsokorvaus kompensoivat osin tätä puutetta.
- Saimaalla verkkokalastuksesta kieltäytymisestä maksettu pieni korvaus, jonka määrän voisi tuplata.
- Pienalusvakuutus on ollut hyvä ratkaisu.
- Koronatuet auttoivat toiminnan ylläpitämisessä. Koronatukia on saanut kuitenkin vain kiinteisiin kuluihin, pitäisi saada myös palkkoihin.

Kalastuslupien saatavuus parantunut

Kalastajat

- Hyvät suhteet mahdollistaneet saatavuuden.
- Kalavesien omistajat kalastajille myötämielisempiä sukupolven vaihdoksen jälkeen.
- Lopettaneiden kalastajien pyyntialueita siirtyi jatkaville kalastajille.
- Pyyntipaikkojen turvaamiseksi on paikoin ostettu lisävesiä.
- Metsähallituksen lohiregalepaikkojen vuokrahinnat ovat nousseet huomattavasti.
- Sisävesillä ei ollut muutoksia kalastusluvista. Useimmilla ei ole ollut ongelmia lupien saannissa. Jotkut osakaskunnat eivät kuitenkaan edelleenkään myy lupia.
- Ruotsista alkoi räätöinnin sähköpostitrollaus joka kerta kun aluevesiraja ylitettiin. Suomen biologeilta tarvitaan lyhyt ja selkeä viesti, että kalakannat kunnossa.
- Sisävesien raportointi on paikoin yksinkertaistunut, samoja tietoja ei tarvitse enää lähettää kolmeen paikkaan.
- Pääosin merellä kalastavan pitäisi saada raportoida sisävesien saalis samassa järjestelmässä kuin merialueen saalis. Muutoin tuottaa tarpeetonta lisätyötä.
- Hygieniavelvoitteisiin ja valvontaan tullut paikoin myönteisiä muutoksia

Ristiriitojen aiheita

Kalastajat

- Orastavia ristiriitoja kalastuksessa veneväylien lähellä. Nyt pyydykset pitää merkitä entistä paremmin ja pyydykset näkyvät hyvin. Kalastus on hylkeiden takia siirtynyt sisäsalmiin ja -lahtiin. Kapeissa salmissa jadat ovat väkisin lähellä väyliä, minkä vuoksi voi tulla jatkossa aiheuttamaan ongelmia.
- Joistakin rysistä kiistaa mökkiläisten kanssa, jos näkyvät mökille asti. Mökkiläiset pyydetty mukaan särkikalan pyyntiin, jotta näkevät saaliin koostumuksen.
- Tuulipuistot vievät vanhoja tärkeitä silakan kalastuspaikkoja, on ongelma, jos lohenkalastukseen tulee vaikeuksia. Tuulipuistojen rakennusaika siirtää lohen vaelluksen ulommas.
- Kotimaisten hyljetuotteitten kaupan kieltäminen on luonnonvaran haaskausta. Hylkeen traanille, nahkoille ja myös lihalle olisi kysyntää, jos sitä saisi myydä.

Uusia yhteistyökuvioita

Kalastajat

- Aktiivisuus ja vastuullisuuden esiin tuominen tuottaa yhteydenottoa ja parempaa tulosta. Yhteistyö ravintoloiden kanssa lisääntynyt. Kaikkien toimijoiden yhteinen tavoite tulisi olla lisätä kotimaisen lähikalan käyttöä, sitä pitäisi myös ympäristöjärjestöjen suositella.
- Koetoiminta hyljekarkottimien kiinnostaa alan sisällä paljon ja tuottaa tuloksia.
- Kalatalousryhmistä suuri apu tukihakemusten laadinnassa. Kalatalousalueista ja kalavesien käytön- ja hoidon suunnittelusta voi tulla uutta yhteistyötä.
- Silakan uusi vastaanottolaitos Reposaaressa. Jalostajien, pakastajien ja kalastajien yhteistyöhanke.
- Silakan jalostuksen ja laadun kehittämisessä mahdollisuuksia: Esimerkiksi aluksissa slurryjää, suolan lisäys jäähdytysveteen, perkaus, pakkaus ja yksittäispakastus.
- Myönteiset kokemukset yhteistyöstä Luken tutkimuksen kanssa: Otettu kalanäytteitä, merkitty kaloja, kerätty lohen suomunäytteet ja osallistuttu Tukala-hankkeeseen. Hyljekarkottimien testaus kiinnostaa.

Koronalla ei vakavia vaikutuksia merikalastukseen

Kalastajat

- Koronalla ollut positiivisia vaikutuksia paikalliseen kysyntään. Ravintoloissa oli kesällä paljon asiakkaita. Vierasvenesatamissa oli enemmän väkeä. Torimyynissä myönteinen vaikutus.
- Mökkiläiset kysyneet kalaa suoraan kalastajalta, avaa vaihtoehtoja tukkumyynnille.
- Kalamarkkinatapahtumat vähentyivät. Jos tukkumyynti tökkisi, siirryttäisiin enemmän REKOon. Reko työläs, koska kala pakko fileoida ja kysyntä ei sesonkina riitä.
- Kalan elintarvikevarmuus nousi koronan vuoksi vähäksi aikaan kunniaan. Kuluttajakin ajatteli huoltovarmuutta.
- Turkistarhauksen alasajo Tanskassa. Itä-Euroopassa kysyntä vahvistui. Onni onnettomuudessa kun silakan kiintiö oli pieni juuri silloin kun turkistarhaus sakkasi.
- Kova oma työ paikkasi koronan aiheuttamat työvoimaongelmat troolikalastuksessa.

Sisävesillä isommat ongelmat koronasta

Kalastajat

- Sisävesikuhalla markkinasotkuja. Joidenkin tukkujen hinnat laskivat keväällä. Osalla tukkuri vaihtui. Sisävesikuhaa myytiin Turkuun asti. Kaloja enemmän pakkaseen. Pyyntiponnistus laski.
- Joillakin troolareilla korona lähes tyrehdytti muikun talvi- ja kesäpyynnin troolilla.
- Markkinatapahtumat ja Horecamyynti hyytyivät. Kalliimpien tuotteiden kysyntä hävisi. Pienen muikun kysyntä romahti. Kompensointia särkikaloilla. Koronatuotet auttoivat pahimman ohi.
- Suoramyynti sisävesilläkin kuitenkin veti. Pienille paikkakunnille paluumuuttoa ja matkailua.

Tulevaisuuden uhat



Luonnonolojen muutokset huolestuttavat

Kalastajat

- Vesien tila ei parane. Koska siirrytään puheista tekoihin. Eläinlääketeet levitetään edelleen vanhaan tapaan pelloille.
- Talviolojen muutos vaikuttaa sisävesikalastukseen eniten. Jos normaalit jäätalvet jää tulematta, talvikalastus vaikeutuu niin rannikolla kuin sisävesillä. Jäättömät talvet voivat olla uusi haaste tai myös mahdollisuus - riippuu siitä miten kalakannat reagoivat. Vieraslajeillakin on sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia.
- Erikoistuneelle muikunkalastajalle pahin uhka on muikkukato, koska sitä ei voi korvata muulla kalalla. Miten käy muikun, kun ilmasto muuttuu?
- Mistä laihat silakat johtuvat? Laihuus vaikeuttaa silakan jalostusta ja markkinointia.

Hylkeet ja merimetsot verottavat kalakantoja

Kalastajat

- Kestävätkö ahvenkannat merimetsot?
- Suomenlahden kuhakannan tulevaisuus huolestuttaa. Pernajanlahdella oli paljon poikasia, mutta syövätkö alueelle siirtyvät merimetsot ne?
- Kannattaako enää tehdä rauhoituksia ja istutuksia?

Kalastajat ulkoisen päätöksenteon armoilla

Kalastajat

- EU ymmärtää vain suurkalastusta ja on uhka rannikkokalastukselle
- Yhteisen kalastuspolitiikan erilaiset maakohtaiset tulkinnat ihmetyttävät
- Valvonnan ja rajoitusten kiristyminen pelkona. Uusi valvonta-asetus ulotetaan kaikkiin aluksiin. Uusia kalastajia ei saada, jos hommaa vielä vaikeutetaan.
- Jos EU kiristää kalan dioksiinirajoja, voi olla uhka silakan- ja lohenkalastukselle.
- Silakan kokonaiskiintiöiden määrittelyssä kalastajat ovat täysin tutkijoiden armoilla. Pohjanlahden arvioissa on ollut jatkuvia virheitä. Pitääkö pääaltaan arviot yhtään sen enempää paikkaansa. Luottamus on täysin mennyt.
- Liian pienet henkilökohtaiset kiintiöt vievät investointimahdollisuudet. Vanhojen alusten korjaukseen ei kannata haaskata varoja ja uuteen ei uskalla investoida. Suuret kiintiövaihtelut iso ongelma.
- Merellä kuhan kalastuksen solmuvälirajoitus (50 mm) vaikuttaisi paljon kalastustuloihin ja veisi myös ahvenet, joita tarvitaan suoramyyntiin.
- Suurimmat uhat tulevat Arkadianmäeltä
- Kansallinen lainsäätäjä ja päätöksentekokoneisto on auttamattomasti liian hidaskäyttöinen. Esimerkiksi merimetsotyöryhmien rahoilla itse ongelma olisi jo moneen kertaan ratkaistu.
- Merialuesuunnittelussa kalastukselle tärkeitä vesiä varataan muuhun käyttöön.

Korona ei ole vielä ohi

Kalastajat

- Mitkä ovat koronaepidemian vaikutukset jatkossa? Koronan vaikutukset kansainvälisen matkailuun ja markkinatapahtumiin? Saadaanko muikkumarkkinat normalisoitumaan koronan jälkeen?
- Koronan takia voi tulla vaikeuksia saada työvoimaa Virosta ja Latviasta kalastukseen ja jalostukseen.
- Valko-Venäjän markkinat kaikille toimijoille tärkeitä. Poliittinen tilanne huolestuttaa. Onneksi Valko-Venäjälle ei ole tullut pakotteita vaan markkinat vetävät.
- Markkinat tuskin heikkenevät koronan jälkeen. Ukrainassa korona vaikuttaa enemmän kuin politiikka, siellä lähes kaikilla on ollut korona. Ukrainassa torit ovat kiinni, kun vanhempi väki ei uskalla ostoksille.
- Konttien puute ja hinta rajoittavat silakan vientiä.
- Koronan tarttuminen minkkeihin. Missähän määrin turkistarhaus elpyy? Minne laitetaan sivuvirrat ja roskakala, jos tarhaus ei elvy.

Toimintaedellytyksissä edelleen ongelmakohtia

Kalastajat

- Mielikuvat pysyvät yksipuolisia. Kalastaja koetaan vain saalistajaksi, eikä ymmärretä, että kalastaja on myös luonnonhoitaja.
- Kuha on monelle kalastajalle merkittävä kalalaji. Uhkana hinnan lasku ylitarjonnan vuoksi.
- Kalastajien on vaikea saada markkinaehtoista lainaa. Kalastaja ei pysty rahoittamaan toiminnan kehittämistä. Tähän tarvittaisiin hallinnon tukea.
- Sisävesillä on kalastuslupien saanti ollut vaikeaa. Vieläkään ei ole tietoa ongelman toimivasta ratkaisutavasta.
- Polttoaineverotuksen ja muiden kalastuskustannusten nousu heikentää kalastuksen kannattavuutta.
- Sisävesitroolauksesta mustamaalausta, puolueetonta tutkimustietoa tarvitaan aiheettomien uhkakuvien hälventämiseksi

Mistä uusia kalastajia?

Kalastajat

- Mikä on kalastuselinkeinon tulevaisuus, kun nuoria jatkajia ei ole tiedossa
- Kestääkö vanhenevien kalastajien terveys?
- Miten aloittava kalastaja voi aloittaa, kun ei ole erilliskiintiöitä jaettavaksi? Miten pois jäävät toimijat korvataan? Nuoria siirtynyt jo nyt muihin töihin.
- Jos aloittavan kalastajan silakkakiintiön käyttöoikeus loppuu, puolet rysistä jää rantaan. Kalastus ja jalostus työllistää näillä pienilläkin kiintiöillä nyt 4 henkeä.
- Nuoria pitää kannustaa alalle, vanhat ei saisi kielteisillä puheillaan pelotella nuoria pois alalta.

Tulevaisuuden mahdollisuudet



Ratkaisuja rannikon hyljeongelmiin

Kalastajat

- Hyljekarkottimista saatu lupaavia tuloksia. Tutkimusyhteistyötä jatketaan mielellään. Karkottimet eivät kuitenkaan koko ongelman ratkaisu.
- Hylkeettömien pyyntialueiden luominen karkottimien avulla
- Hylkeiden metsästys on mahdollisuus. Se ei kuitenkaan sovi saariston kalastus ja matkailuyrittäjän toimintaan kesällä, kun on paljon asiakkaita ja kalaa tarvitaan.
- Aktiiviset pyyntimenetelmät eläinhaittojen vähentämiseksi
 - Kierrenuotta, pikkutrooli, nuotta
- Pyyntiä helpottavat vetokoneet ja nosturit helpottavat ja nopeuttavat työtä ja vähentävät riskejä ja kulumia

Kaupallinen kalastus on elinkeinotoimintaa

Kalastajat

- Kalastuksella olisi mahdollisuuksia, jos se mielletäisiin elinkeinotoiminnaksi eikä elämäntavaksi
- Luottamus omaan tekemiseen kantaa pitkälle
- Kannattavalle kalastukselle löytyy aina jatkajia.
- Kalastajaseuran tekemä kalasataman osto voi avata uusia kehitysmahdollisuuksia.
- Kalastajalaina helpottaisi rahoitusta
- Kalastajalle tarvitaan yrittäjäturva turvaamaan ammatin jatkuvuus
- Uusi rahoituskausi avaa uusia investointimahdollisuuksia

Hyviä hankkeita ja tutkimuksia tarvitaan

Kalastajat

- Tukala-hankkeella mukaudutaan uusiin olosuhteisiin ja saadaan vajaasti hyödynnettyjä kaloja markkinoille
- Innovaatio-ohjelmalla kehitetään laitekantaa työn tehostamiseksi
- Kotimaisen kalan edistämishjelma luo mahdollisuuksia
- Kaupallinen kalastus saatava paremmin mukaan käyttö- ja hoitosuunnitelmiin
- Luonnonvarakeskuksen merimetsotutkimus Vaasassa oli hyvä. Luken tulee selkeämmin tuoda esiin merimetsoja koskevat tutkimustulokset, jotta niillä on vaikutusta päätöksentekoon

Lähikalan suosio kasvaa edelleen

Kalastajat

- Kotimaisen lähikalan suosio ja kysyntä edelleen kasvussa
- Kuluttajilla on nyt myönteisempi suhtautuminen alkutuotantoon
- Kalalle on suoramyyynnissä paljon kysyntää
- Villikalan laaja valikoima lisää torikaupassa asiakkaita
- Kalan terveellisyys on valtti, hiilijalanjälki vaikuttaa kuluttajavalintoihin
- Kotimainen kala saatava tarjolle kouluihin ja vanhainkoteihin
- Matkailun näkymät myönteiset, nostaa kalan kysyntää
- Kasvanut arvostus ei ole vielä siirtynyt tukun hintoihin

Jalostuksesta ja uusista lajeista lisäarvoa

Kalastajat

- Torilla myyvän kalastajan pitää panostaa saaliin jatkojalostukseen
- Omassa vähittäismyymälässä voi testata uusia tuotteita ja ideoita
- Luonnonkalojen muun muassa särkikaloiden jatkojalostuksessa olisi potentiaalia. Toimisin mielellään kalastuksen jatkajalle esimerkkinä ja neuvonantajana.
- Lahna olisi yksi todellinen mahdollisuus. Merellä sitä riittää särkeä enemmän. Särki on pohjoisella Saaristomerellä sivusaalislaji, mutta lahnan kalastukseen voisi keskittyä. Hyviä esimerkkejä tästä löytyy.
- Madekannat kasvavat ja luovat uusia tulomahdollisuuksia.
- Ahvenesta ja särjestä tulossa vahvoja vuosiluokkia. Pitää jalostaa, löytää sopivat tuotteet ja markkinat. Rapujen hinta nousussa.
- Kuoretta riittää, pitää kehitellä siitä tuotteita.
- Tuotekehitykselle pitää saada tukirahoitusta.

Silakan markkinoilla erilaisia mahdollisuuksia

Kalastajat

- Silakassa olisi keskityttävä elintarvikekalaan. Laatu nostettava niin hintakin nousee. Myönteistä kehitystä ollut.
- Silakan verkkokalastus kiinnostaa. Savustetulle silakalle olisi kysyntää.
- Investointien kautta saadaan enemmän elintarvikesilakkaa jatkojalostukseen: Pakastus, valmiiksi pakatut tuoreet ja paistetut tuotteet ja markkinoiden kehittäminen. Suurtaloussektorin hyödyntäminen ja kalalle mahdollisimman kova hinta. Kuoreen käytön lisääminen vastaavalla tavalla.
- Lisäarvotuotteita kehittämällä saadaan keskihinta nousemaan.
- Ruotsin tankkialuksilla alijäähtynyt vesi käytössä. Se ei sovi murtoveteen. Pitää panostaa kalan vastaanottoon: lajittelussa tulee silakka pitää alle kolme asteisena.
- Turkistalouden tilanne on Suomessa parantunut, kun tanskalaiset lopettivat.
- Australiassa ja USAssa kiinnostavia ja kannattavia uusia markkinoita.

Lähteet

Luken tilastotietokannat

Kalatalouden tilastot: <http://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/>

Ilmatieteen laitos

Tuulitilastot: <http://ilmatieteenlaitos.fi/tuulitilastot>
<https://www.ilmatieteenlaitos.fi/avoin-data>

Maksimituuliyhteenveto. Julkaisematon.

Ilman lämpötila: <http://ilmatieteenlaitos.fi/karttoja-vuodesta-1961>.

Jäät: <http://ilmatieteenlaitos.fi/jaatilanne>.

Jäätalvet 1981-2010 ja 2019/2020. Julkaisematon.

Korhonen, J. 2005. Suomen vesistöjen jääolot. Suomen ympäristö 751.

SYKE ja ELYt:

Veden lämpötila, jäänpaksuus:

Avoimet ympäristötietojärjestelmät. Pintavesien tila/Vesivarat. Hertta-palvelu.

http://www.syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto/Ymparistotietojarjestelmat.

Copernicus, Marine environment monitoring service: Veden lämpötila, satelliitti-data.

http://marine.copernicus.eu/services-portfolio/access-to-products/?option=com_csw&task=results

Lisätieto

Lisätieto kalastuksen olosuhdekatsauksesta antaa:

Erikoistutkija: Jari Setälä, jari.setala@luke.fi, puh: 029 5327 682